

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 11 april.

2 § Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Göran Persson* i Stjärnhov (s) anhållit om entledigande från uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 1 maj.

Kammaren biföll denna anhållan.

3 § Anmälan om val av ytterligare suppleant i sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet

Förste vice talmannen meddelade att *Karl Sigfrid* (m) valts till ytterligare suppleant i sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet från och med den 29 mars.

4 § Meddelande om frågestund

Förste vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 19 april kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Utbildningsminister Lars Leijonborg (fp), utrikesminister Carl Bildt (m), jordbruksminister Eskil Erlandsson (c), statsrådet Åsa Torstensson (c) och arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m).

5 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2006/07:469

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:469 Bostadspolitik
av Lars Mejern Larsson (s).

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 8 maj.

Skälet till dröjsmålet är andra åtaganden som ej kan ändras.

Stockholm den 13 april 2007

Finansdepartementet

Mats Odell

*Svar på
interpellationer*

6 § Svar på interpellation 2006/07:438 om missbruk av dopningspreparat

Anf. 1 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Lars Lilja har frågat mig vad jag avser att vidta för åtgärder för att motverka missbruket av dopningspreparat.

Av olika riksrepresentativa frågeundersökningar framgår att omkring 1 procent av manliga ungdomar någon gång har provat androgena steroider (AAS) som är de vanligaste dopningspreparaten. Denna andel har i stort sett varit oförändrad sedan 1993. Det är dock samtidigt så, som Lars Lilja framhåller, att dopningsmissbruket är ett problem också utanför idrotten.

I dag har majoriteten av de personer som söker vård för ett dopningsmissbruk också ett missbruk av alkohol eller narkotika varför de kan beredas vård inom den vanliga missbrukarvården. Av den kartläggning som Socialstyrelsen gjorde av missbrukarvården år 2003 framgår att 169 behandlingsenheter, av totalt 608, uppgav att de även behandlade personer som missbrukar anabola steroider. Beroendecentrum i Örebro har en specialistbehandling för personer med ett dopningsmissbruk och i Göteborg och Stockholm pågår förberedelser för att inrätta sådana program. Vidare har Dopingjouren inlett ett samarbete med Maria Beroendecentrum i Stockholm. Dessa specialiserade behandlingsprogram är viktiga för att utveckla metoder för behandling av personer med ett dopningsmissbruk.

Inom ramen för den nationella narkotikahandlingsplanen för perioden 2006–2010, proposition 2005/06:30, finns också möjligheter att genomföra insatser på dopningsområdet. I juni förra året fick den nationella narkotikasamordnaren ett tilläggsdirektiv med ett uppdrag att förstärka insatserna mot dopning. Uppdraget innebär att förstärka insatserna för att begränsa både utbud och efterfrågan av dopningsmedel liksom att förbättra samarbetet mellan olika myndigheter och mellan myndigheter och organisationer. Den nationella narkotikasamordnaren presenterade i november 2006 ett antal förslag till insatser på dopningsområdet. Förslaget inrymmer ett brett spektrum av insatser som, om samtliga genomförs, kommer att innebära en flerårssatsning.

Som ett första steg har regeringen avsatt medel så att den nationella narkotikasamordnaren under 2007 kan prioritera insatser i träningsmiljöer och mot Internetförsäljning.

Då gym- och träningsanläggningar av allt att döma är en högriskmiljö för användning av dessa preparat är det angeläget att utveckla förebyggande insatser i den miljön och att studera effekterna av dessa. Narkotikasamordnaren kommer under 2007 att initiera en pilotsatsning mot missbruk av hormonpreparat på gym, med målet att minska användningen av och tillgången till hormonpreparat på gym- och träningsanläggningar samt att tidigare upptäcka personer med ett missbruk av hormonpreparat och erbjuda dem insatser för att förhindra ett fortsatt missbruk – det vill säga en liknande arbetsmodell som den som använts i arbetet mot narkotika på krogen. Det långsiktiga målet är att bidra till en nationell kunskapsuppbyggnad som kan spridas över hela landet.

Förutom det ordinarie arbetet inom polis och tull med att bekämpa alla illegala droger pågår inom Rikspolisstyrelsen ett särskilt projekt med att utveckla insatserna mot olaglig handel med droger på Internet – ett arbete som för övrigt fått internationell uppmärksamhet eftersom sådan Internethandel är ett ökande problem i de flesta länder. Detta projekt kommer nu att utvecklas också mot dopningsmedel.

Anf. 2 LARS LILJA (s):

Herr talman! Jag misstänker, och jag tror att jag gör det på ganska goda grunder, att kunskapen inom Socialdepartementet när det gäller problemen med dopningspreparat är ganska begränsad. Jag vet inte om det var en tillfällighet att man kallade AAS för androgena steroider när det rätta namnet är anabola androgena steroider.

Som Maria Larsson påpekar är dopning ett litet problem inom svensk idrott. Jag vill påstå att det för en svensk elitidrottare i praktiken är omöjligt att vara dopad. Däremot finns det säkert större problem på lägre nivåer där vi inte kan testa lika mycket.

Folkhälsoministern säger i svaret att bruket av anabola steroider är oförändrat. Jag tror inte att det är så. Hon hänvisar till CAN, men problemet är att de slutade mäta bruket av steroider i slutet av 90-talet. Det som nu finns är sporadiska mätningar i enskilda kommuner och skolor. Där kan man konstatera att 3–5 procent av gymnasieungdomarna någon gång har provat steroider. CAN mäter dessutom ungdomar under 20 år, medan all information som finns tillgänglig nu tyder på att bruket är vanligast i åldersgruppen 18–35 år.

Mycket av de kunskaper vi har nu talar för att det finns någonstans mellan 20 000 och 100 000 missbrukare av anabola androgena steroider i Sverige. Det som talar för detta är bland annat att tullens beslag har ökat med fyra gånger mellan 1999 och 2005. Det är klart att det finns en marknad, annars hade naturligtvis inte smuglingen ökat i den omfattningen.

Maria Larsson säger också att 169 av 608 behandlingshem även behandlar steroidmissbrukare. Jag tror att det stämmer, men problemet är att de sannolikt inte behandlas för att de missbrukar steroider. De är där för något annat missbruk och är alltså blandmissbrukare av något slag.

Problemet är dessutom, och det kanske egentligen i det här sammanhanget är det allra största problemet, att de personer som missbrukar

Prot. 2006/07:92
17 april

*Svar på
interpellationer*

anabola steroider i princip inte får hjälp någonstans. Örebro, Göteborg, Maria Beroendecentrum i Stockholm – de finns, men problemet är att deras resurser är exceptionellt små. De har nästan inga möjligheter alls att ta hand om alla som behöver hjälp.

Dessutom finns det för närvarande en mycket liten kunskap om hur och på vilket sätt man ska behandla och hjälpa dessa personer. Det krävs alltså, vill jag påstå, en betydligt större ekonomisk satsning från regeringen för att vi ska lösa det här problemet. I handlingsplanen som Björn Fries har tagit fram pekar han på att man behöver åtminstone 4 ½ miljon för att kunna ta fram kunskap som är tillräckligt stor för att hantera detta. Jag vill påstå att den förra regeringen gjorde för lite. Det ska jag inte sticka under stol med. Men problemet är att det fortfarande inte händer någonting.

Jag skulle avslutningsvis vilja ställa en fråga till Maria Larsson. Vi är överens om att det här är ett stort problem. Det finns en handlingsplan där vi kan konstatera att vi borde vidta ett antal åtgärder för att nå resultat. I handlingsplanen handlar det om kostnader på 35 miljoner för att nå de här resultaten. Regeringen anslår 2 miljoner. Då är min fråga: Vi är såvitt jag kan förstå av svaret överens om att det är ett problem, men varför vill regeringen i princip inte göra någonting?

Anf. 3 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Jag ber att få tacka Lars Lilja för att han har ställt den här intressanta interpellationen om missbruk av dopningspreparat. Jag tackar också statsrådet för ett bra svar.

Jag tror för min del att det allra viktigaste är att det finns en ökad kunskapsspridning om att dessa dopningspreparat är medicinskt skadliga. Det finns för närvarande inte minst i kroppsbyggarkretsar en föreställning om att de är oskadliga och rent ut sagt nyttiga. Det har gjort att tillförseln till landet av den här typen av preparat har ökat väldigt hårt.

Skatteutskottet var häromdagen hos tullen på Arlanda och fick se ganska skrämmande interiörer, herr talman, av hur man försöker smuggla in olika sådana här preparat till ungdomar. Det är ganska svårt att särskilja den här typen av preparat från andra. Det finns ju en väldigt mängd olika preparat så man ska vara ganska stor expert för att klara ut det.

För min del tror jag att den nationella kunskapsuppbyggnaden som statsrådet talar om i sitt svar måste kompletteras med en sak, nämligen individuell kunskapsuppbyggnad. Det är ändå ytterst de enskilda ungdomarna, som det ofta handlar om, som måste ha klart för sig att det de ger sig in på ofta först är ett litet, litet steg på vägen mot någonting som är mycket skadligt i längden. Där har vi alla som är politiker och opinionsbildare ett ansvar för att sprida denna kunskap och inte på något sätt förhålla sig till detta.

I Folkpartiet hade vi för ett kort tag sedan ett intressant seminarium i Riksdagshuset som hade arrangerats av ledamöterna i socialutskottet Johan Pehrson och Cecilia Wigström i Göteborg. Det tog upp just den här typen av frågor med företrädare för jurister, Riksidrottsförbundet, Rikspolisstyrelsen och andra som har olika utgångspunkter för vad man kan göra.

Vi är väl fortfarande några som är så gamla att vi minns olympiska spelen 1988 i Söul och den fantastiske hundrameterslöparen Ben John-

son, som på något sätt fortfarande symboliserar hur man kan förstöra inte bara idrotten utan sig själv också genom att använda de här preparaten. Det var ett extremexempel. Men precis som Lars Lilja och Maria Larsson är inne på här är det de olika små stegen som leder till de individuella misstagen och att man sedan hamnar i en utförlöpa.

Jag tror också, som Lars Lilja, att det är väldigt viktigt att staten medverkar i olika former, men den individuella kunskapsspridningen måste också ske på många olika sätt. Vi ser att skolministern nu befinner sig i kammaren. Det här är också en sådan sak som man måste se till att ta upp ordentligt i skolan. Framför allt får det inte bli förhärliat bland ungdomen att bruka dessa preparat. Det är alltför lätt att få tillgång till dem. Det såg jag på Arlanda, tyvärr.

Anf. 4 FINN BENGTSSON (m):

Herr talman! Jag skulle vilja instämma i föregående talaresh ambition att fundera lite vidare. När jag läser det svar som statsrådet har givit på interpellantens fråga, som är mycket befogad, undrar jag lite hur den nya regeringen funderar just när det gäller att bredda synen på dopningsproblemet, inte bara den fiskala problematiken utan även om man funderar på att ta till sig ny kunskap. Kan man från Socialdepartementet ta till sig kunskap som kanske finns i Utbildningsdepartementet och inte minst i forskningskretsar?

Om man reflekterar lite vidare är det naturligtvis väldigt förundrande att någon människa vill skada sig själv så mycket som de här preparaten faktiskt leder till. Här finns till exempel en utveckling inom beroendeläran där man tittar på belöningscentrum i hjärnan som någonting som stimulerar oss till att faktiskt vilja förmå bättre och att en hel del preparat kan påverka den typen av biologisk struktur i vår hjärna. Vid den typen av angreppssätt får man en bredare palett att utgå ifrån.

Jag skulle kanske kunna säga att den nya regeringen med sina satsningar på forskningsfrågor har alla förutsättningar att också kunna ta in detta som jag tror att den tidigare regeringen inte förmådde. Jag undrar om statsrådet har någon kommentar till det.

Anf. 5 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Det är roligt att se att så många vill delta i debatten om en viktig fråga. Jag vill gärna understryka det som ni egentligen alla har varit inne på, att jag tror att många i det här landet underskattar allvarlighetsgraden i att hamna i beroende av dopningspreparat, att de är så pass beroendeframkallande som de bevisligen är. När man har hamnat i ett beroende är det näst intill omöjligt att ta sig ur det beroendet på egen hand, utan det behövs en adekvat missbrukarvård.

Jag vill gärna understryka det, och jag uppfattar att vi är fullständigt överens om det. Därför är det här en utmanande fråga där vi fortfarande naturligtvis befinner oss i början av en process som behöver flera åtgärder och som behöver tas på allvar.

Något ord till Lars Lilja först angående statistiken. Den statistik som jag refererar till när jag säger att antalet missbrukare inte kan antas ha ökat är den officiella statistiken. Det är flera olika underlag, och de är sammanfallande där man säger att det inte har skett någon ökning av antalet sedan 1993.

Sedan kan man naturligtvis ifrågasätta till vilken åldersgrupp de här statistikfrågorna är riktade. Här kan man säkert göra finare och bättre undersökningar, det betvivlar jag inte, och kanske med ett annat resultat. Men det här är den officiella statistik som finns att tillgå, och den visar entydigt att problemet inte har varit växande. Att tullens beslag har ökat gör det naturligtvis inte till en nödvändighet att anta att också missbruket har ökat. Det kan också vara så att tullen har blivit effektivare. Det går, som sagt var, säkert att förfina undersökningsresultaten, och det går säkert att rikta dem till andra åldersgrupper, men det är den statistik vi har i dag.

Däremot vill jag verkligen hålla med om att den nationella kunskapsuppbyggnaden kan bli mycket bättre. Det är bristfälligt på dopningssidan.

Statistiken har vi redan varit inne på, men det är också så att Statens beredning för medicinsk utvärdering, SBU, har presenterat en litteraturomgång där de har tittat på missbruk av androgena steroider när det gäller både preventionsarbete och behandlingsarbete. De har då dragit slutsatsen att det faktiskt saknas studier och systematisk kunskap om hur en framgångsrik behandlingsstrategi ska se ut. Det är en uppenbar brist att vi inte har tillgång till bra behandlingsmetoder som är evidensbaserade och effektiva.

Det är naturligtvis ett ansvar som delvis faller tillbaka på den gamla regeringen men som är en gemensam framtidsutmaning för oss. Det här tar jag naturligtvis på största allvar. Det är också därför som vi nu börjar vidta åtgärder utifrån de förslag som Björn Fries har lagt fram för Mobilisering mot narkotikas räkning, där han fick ett speciellt uppdrag. Det är därför vi nu går i gång med preventionsarbete på gymmen, som är ett nytt område att arbeta på. Det är en ny miljö att ta sig in i med det preventiva arbetet. Så har förut inte skett, och vi tror att det här är ett drag som vi måste pröva och som vi också måste se till att utvärdera så att vi kan få fram vad som är framgångsrika, effektiva metoder.

Det gäller likaså satsningen på Internethandel. Vi vet att utbudet är enormt. Att göra insatser där tillsammans med de resurser som tullen har fått till sitt förfogande är ett angeläget arbete som tar sin början nu under 2007. Om de visar sig framgångsrika måste vi naturligtvis fortsätta med dem. Det är några av de åtgärder som vi till att börja med har vidtagit.

Anf. 6 LARS LILJA (s):

Herr talman! Insatser mot gymmen är en prioriterad fråga. Det är bra att man vill avsätta pengar.

Jag kan berätta för statsrådet att vi i Västerbotten de senaste fem sex åren har haft ett samarbete mellan Västerbottens Idrottsförbund, samtliga gym – kommunala och privata – kommunen, landstinget, polisen och tullen. Vi jobbar gemensamt mot användandet av anabola steroider på dessa anläggningar. Vi gör det i form av utbildningsinsatser gentemot ägarna och dem som arbetar på gymmen, och vi skapar kontaktnät mellan tull, polis och idrottsförbundet för att hantera frågorna på ett vettigt sätt. Jag hälsar Maria Larsson välkommen till Västerbotten för att studera vårt projekt, som vi genomför med stöd av projektpengar från landstinget.

Jag tror i och för sig inte att detta är det perfekta projektet, utan jag tror att vi har en del att göra. Men vi har jobbat med detta under många år, och vi har kommit långt. Det jag tror skulle vara bra i det här sammanhanget, när nu 2 miljoner ska läggas på detta, är att vara tydlig gentemot de andra myndigheterna att aktivera sig i ett sådant projekt på ett bra sätt. Som det är nu har vi ett bra samarbete med framför allt tullen och polisen, men polisen borde i någon mening vara mer aktiv i projektet. Nu är polisen med som rådgivare och informatörer. Vi ska hitta ett sätt att jobba mot dem som säljer drogerna – det förekommer sannolikt på många av gymmen. Vi måste hitta metoder för att på ett bättre sätt aktivera polisen, och polisen behöver sannolikt resurser för det. Projekten finns utarbetade och fungerar väl med tanke på de små resurser vi har.

Vi har varit inne på den viktiga frågan några gånger, nämligen kunskapen. Det är fråga om kunskapen i samhället i stort, kunskapen hos ungdomarna men framför allt de kunskaper vi behöver för att ta hand om och hjälpa de personer som har dessa problem. Det handlar om prevention, tillgångsbegränsning, att tullen och polisen blir effektivare, och det handlar dessutom om behandling, kartläggning, metodutveckling, kunskapsspridning och så vidare. Det är viktigt att vi i det här fallet ser till att resurserna skapas för att inte stöta på ännu större problem i framtiden.

Det är viktigt att börja med till exempel kartläggning. Vilka är det som missbrukar? Var finns de? Det är fråga om missbruksmönstret. Vilka kombinationer av hormonpreparat och droger används? Det är också viktigt att se på långtidseffekterna. Det är extremt farliga droger, och de är i någon mening mediciner som används i upp till hundra gånger så starka doser som de ska användas i i medicinskt syfte. Det är extremt farligt.

Det är alltså fråga om behandlingsstrategier. Hur ska problemen hanteras? Hur ska vi hjälpa dessa människor? För det krävs resurser. Det skulle vara alldeles utmärkt om den här regeringen kunde vara villig att ge mer resurser till kunskapsinhämtning. Det är otroligt viktigt.

Anf. 7 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Jag får gratulera Västerbotten till ett positivt och bra projekt. Det besöker jag gärna. Hemligheten bakom framgången i många drogförebyggande arbeten är att man lyckas samordna sig. De goda krafterna samlas för ett gemensamt arbete. Inte minst idrottsrörelsen är en otroligt viktig samarbetspartner i det här sammanhanget. De möter många av dem som är intresserade av att både prestera inom idrotten men också bygga styrka. Här finns kopplingen direkt tillbaka till gymmen, att lyfta över kunskapen till den individuella nivån och att ta ett individuellt ansvar. Det låter spännande, och jag tittar gärna vidare på det.

I fråga om kunskapsutbyggnad finns det stora problem på den nationella nivån. Vi har berört det. Låt mig ta ytterligare ett exempel som jag finner bekymmersamt. I dag har vi svårt att definiera vad ett dopningspreparat är. Det kommer ständigt nya saker på nätet, och vem ska ta ställning till det? Ibland blir det domstolarna som får ta ställning till om en viss substans ska definieras som dopningsmedel eller inte. Det kan i sin tur leda till att åklagare underlåter att väcka åtal om de inte är säkra på utfallet. Det är en olycklig situation vi befinner oss i.

Statens folkhälsoinstitut har tagit initiativ till att tillsätta en expertgrupp som följer och analyserar nytillkomna preparat på området. De gör det i nära samarbete med riksåklagaren. Det är en del i det hela. Men vi har också tillsatt en ny utredning under ledning av den särskilde utredaren Jan Pennlöv. Han har fått i uppdrag att utreda den lagstiftning som finns för att på ett bättre sätt hantera klassificering av missbrukspreparat. Där inkluderar vi narkotiska preparat men också hälsofarliga varor, dopningspreparat, lösningsmedel med mera. Han ska vara klar med sitt uppdrag i slutet av 2008. Det är en del i att ha en lagstiftning som står i paritet med den aktuella situationen i samhället. Det arbete han gör är viktigt och kan skapa bättre klarhet i arbetet med den nationella kunskapsbyggnaden.

När det gäller behandlingsstrategier är det inte så att vi ingenting gör. Det finns de som arbetar aktivt med frågan även om SBU menar att det finns åtskilligt att göra i fråga om evidens och så vidare.

Dopingjouren har genom åren fått mycket medel från Socialdepartementet och från Utbildningsdepartementet. För mig är det en självklarhet att vi jobbar över departementsstrukturerna när frågorna kräver den typen av samarbete. Jag kan garantera att det inte är några problem att göra det även om vi är en koalitionsregering. Det arbetet fungerar bra, och här kan det finnas skäl att utveckla det. Dopingjouren har ett ansvar för att utveckla metoder och behandlingsprogram, och man gör ett bra arbete. Dopingjouren har mycket kontakter via den telefonjour som finns. Den är flitigt använd. Telefonjouren får 2 000–3 000 samtal per månad. Den grupp som ringer näst mest är faktiskt anhöriga. Vi ska inte glömma bort de anhöriga i sammanhanget. De är en viktig part att involvera i samarbetet. Ibland kan det handla om föräldrar, och ibland är det andra anhöriga. De är definitivt samarbetspartner i det preventiva arbetet.

Anf. 8 LARS LILJA (s):

Herr talman! Jag instämmer i Maria Larssons bekymmer när det gäller klassificering av dopningspreparat. Det är inte helt enkelt. Speciellt idrottens lista är ohyggligt mycket längre än juridikens lista. Det kommer nya preparat, de byter namn och innehåll, det är syntetiska droger och så vidare. Visst är det ett bekymmer.

Samtidigt nämner statsrådet Dopingjouren. Det stämmer att Dopingjouren gör ett jättejobb. Jag har läst på Dopingjourens hemsida. Där framgår att missbruket av amfetamin fyller 60 år och att problemet med dopning i samhället fyller 15 år. Hur kommer det att se ut om 45 år om inte samhället vidtar kraftåtgärder nu? Dopingjouren har deltagit i en konferens i Örebro där jag vet att Maria Larsson har varit. Där uttryckte Dopingjouren att om 50 av de närvarande hade en aning om vad missbruk av hormonläkemedel innebär när de kom hoppades man att i alla fall 150 skulle ha denna aning i dag.

Det här tyder på en kunskapsbrist som vi är helt överens om. Min poäng i den här debatten är att det som är viktigt är att vi satsar på kunskapsinhämtning på alla plan och att det görs en rejäl satsning från regeringen för att vi ska komma vidare med det här.

Det är precis vad de tycker även på Dopingjouren. Jag ska avsluta med ett citat av Ann-Mari Thurelius som är forskningssjuksköterska på Dopingjouren. Hon tycker att de åtgärder som Björn Fries har föreslagit

är kloka och viktiga, men hon är besviken över att det skjuts på framtiden. Hon säger så här: ”Måste det hända ytterligare tragedier för att våra beslutsfattare ska sluta försöka förminska de svåra problem som vi har och står inför?” Jag hoppas att det inte är så.

Prot. 2006/07:92
17 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 9 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Det drogförebyggande arbetet är centralt för regeringen, och det visade vi tydligt när vi lade fram vårpropositionen i går. Vi mönstrar upp och lägger i budgeten till 185 miljoner för vart och ett av de kommande tre åren. Det visar också på inriktningen, att vi är långsiktiga i vårt sätt att tänka. Där finns redan 74 miljoner, vilket innebär att vi totalt kommer att ha 260 miljoner årligen till drogförebyggande arbete.

Arbetet mot anabola steroider är en viktig del. Dopningsförebyggande arbete är en viktig del av detta. Vi har påbörjat det. Det har inte funnits mycket tidigare. Vi har påbörjat det nu med några insatser, nämligen en preventiv verksamhet riktad mot gymmen och Internethandeln, som är ett viktigt område att gå in på, även om det inte är alldeles enkelt. Det är de första stegen, och sedan får vi återkomma med ytterligare saker så småningom.

Det här är en fråga där kunskapsuppbyggnaden är central på flera olika nivåer, precis det som vi har berört och där vi har en fullständig samsyn. Kunskapen ute i samhället är för liten. De som hamnar inom erbjudandeområdet har inte alltid tillräcklig kunskap för att klara sig. Här är samarbete en nödvändig faktor, och där räknar jag med att idrottsrörelsen, landstingen och skolan finns involverade och tar ett ansvar. Vi ska självklart hjälpa till från statens sida och stå för den nationella kunskapsuppbyggnaden så långt det bara är möjligt. Jag har pekat på ett par utredningar som är igångsatta just med det här syftet.

Jag vill tacka. Jag tror att den här debatten i sig har varit kunskapshöjande för dem som har lyssnat på den. Jag tror att frågan förtjänar att diskuteras vid fler tillfällen.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2006/07:423 om skolan under den borgerliga regeringens tid

Anf. 10 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Nikos Papadopoulos har frågat mig vilka initiativ jag avser att vidta för att säkerställa att skolorna får tillräckliga resurser så att man kan upprätta en värdig undervisning samt vilka initiativ jag avser att vidta för att barn med funktionshinder, barn med läs- och skrivsvårigheter och barn som har invandrat ska få tillräckliga resurser för att klara sin skolgång.

Som statsråd kan jag inte kommentera en enskild kommuns skolpolitik. Jag noterar dock att några av interpellantens faktauppgifter om skolpolitiken i Stockholms kommun är ofullständiga.

Regeringen har ökat det generella statsbidraget till kommunerna med över 10 miljarder kronor. Utöver detta satsar regeringen mer än 2 miljar-

der kronor på lärarfortbildning åren 2007–2009. Totalt har regeringen ökat anslaget till insatser som främjar utvecklingen i skolan med 760 miljoner kronor jämfört med förra året, som var den gamla regeringens sista år.

Vad gäller frågan om barn med funktionshinder och läs- och skrivsvårigheter har regeringen lämnat klara besked.

För det första när det gäller barn med utvecklingsstörning ska särskolan vara kvar som egen skolform.

För det andra ska några statliga specialskolor återigen öppnas, Eke-skolan och Hällsboskolan. Skolväsendets mest utsatta barn ska få känna trygghet och gemenskap under sin skolgång.

För det tredje kommer regeringen att prioritera insatser som möjliggör att alla elever ska få det stöd de behöver för att lära sig läsa, räkna och skriva under de första skolåren. Skolan ska ges verktyg för att kunna erbjuda detta stöd. Det handlar till exempel om utformning av tydliga mål i läroplanen, nationella prov i trean och att en ny speciallärarutbildning ska skapas.

Avslutningsvis har regeringen dessutom satsat 155 miljoner kronor för att förbättra skolsituationen för elever i segregerade områden. Jag tror dock att satsningar på speciallärare, svenskkunskaper och tidigare utvärdering är ännu viktigare för att fler invandrarelever ska nå skolans mål.

Anf. 11 NIKOS PAPADOPOULOS (s):

Herr talman! Jag vill först tacka skolministern för svaret.

Jag måste klargöra att jag inte begär att förra skolborgarrådet i Stockholm i sin nya roll ska ta ansvar för skolpolitiken i Stockholm. Men Jan Björklund vet lika väl som jag att regeringspolitik och kommunpolitik hör ihop.

Skolministern visar i sitt svar att regeringen fullföljer Socialdemokraternas skolsatsningar i form av statsbidrag till kommunerna, och det är bra. Men ni har inga pengar särskilt riktade till skolan för att anställa fler lärare, som den socialdemokratiska regeringen hade. Och jag förstår inte vad skolministern menar med ökade anslag – ni har ju bara döpt om eller senarelagt anslag som redan fanns i den socialdemokratiska budgeten.

Herr talman! Skolministern skriver också i sitt svar om regeringens planerade satsningar på att ge elever stöd för att i de yngre skolåren lära sig läsa, räkna och skriva. Det är bra. Folkpartiets problem är att det här syftar på det program som Folkpartiet i valrörelsen lovade att starta direkt när man hade intagit Utbildningsdepartementet. Man sade till och med att man hade en detaljerad tidsplan på 100 dagar för genomförandet och att 500 miljoner kronor skulle satsas. Men det blev ingenting alls. Och den utlovade satsningen finns inte heller med i den borgerliga regeringens vårbudget som presenterades i går.

Är det då konstigt att många nu talar om att Folkpartiet sviker sina vallöften om skolan och att elever och lärare i Stockholms skolor, som i år får kraftiga nedskärningar, undrar vart Folkpartiets vackra vallöften tog vägen?

Herr talman! Jag vet att skolministern de senaste veckorna har haft flera skoldebatter med socialdemokrater på ungefär samma tema som min interpellation. Det är inte så konstigt, när regeringen sviker sina

vallöften och driver en politik som kraftigt ökar klyftorna i skolan och i samhället.

Jag vet att skolministern inte tror på den genomgång som Socialdemokraterna har gjort av situationen för skolorna i Stockholm. Men det är bara att fråga lärarna, eleverna och föräldrarna i det område där jag bor, söder om Söder, i Farsta, Gubbängen och Hökarängen. Jag var där och pratade med personalen, och lärarna och alla andra tycker att det blir mycket mindre pengar det här året. Det är ett faktum att stadsdelarna i Stockholm har fått kraftiga sparbeting och att en stor del av de besparingarna har drabbat skolan. Det är alltså precis vad rapporten från Socialdemokraterna i Stockholm visar.

Herr talman! Ett annat borgerligt svek är den kraftiga neddragningen av vuxenutbildningen, som innebär ett hårt slag mot det livslånga lärandet. De som av någon anledning har svårigheter i ungdomsskolan ska som vuxna inte få några chanser i framtiden.

Jag skulle önska att skolministern kunde vara så ödmjuk att han erkände att Folkpartiet som ett litet parti tyvärr inte inom alliansen får de pengar man i valrörelsen lovade att satsa på skolan. Det tråkiga är att skolministern och det en gång socialliberala Folkpartiet för att höras och synas nu känner sig tvingat att profilera sig som ett kravparti. Arbetarrörelsen har aldrig varit emot att ställa krav.

Anf. 12 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Talmannen får väl avgöra när detta blir en debatt som egentligen borde föras i Stockholms stadshus i stället. Så blir det om vi bara ska tala om Stockholms kommuns skolbudget. Jag kan göra det – jag har jobbat med den i många år, även om jag inte gör det just nu – men frågan är om den debatten hör hemma i riksdagen. Men eftersom Nikos Papadopoulos påstår det ena efter det andra om den budgeten vill jag ändå lägga några saker till rätta.

Budgeten i Stockholms kommuns skolor är uppbyggd läsårsvis. Nikos Papadopoulos tar den budget som gäller nu under vårterminen och för ut den över hela året och säger att det fattas pengar. Det är klart att det gör det om man resonerar på det sättet. Men i verkligheten har den borgerliga majoriteten just presenterat budgeten för höstterminen, där det ingår höjda anslag. Nikos Papadopoulos blundar och bortser från det.

Nikos Papadopoulos eget parti, med Carin Jämtin i spetsen, har i Stadshuset röstat emot anslagshöjningen för höstterminen. Socialdemokraterna i Stockholm föreslår mindre pengar till skolan än den borgerliga majoriteten nu anslår. Det interpellanten påstår är inte sant. Det är fel på punkt efter punkt.

Man får mer pengar i skolorna. Det har nyss presenterats. Möjligen skrevs interpellationen innan det presenterades, och det kan förklara missförståndet. Men Socialdemokraterna har röstat nej. Jag tycker att Nikos Papadopoulos borde läsa några saker. Han borde läsa Ylva Johanssons debattartikel i Dagens Nyheter i lördags, där hon sågar socialdemokratisk skolpolitik sönder och samman.

Han borde läsa den debattartikel Carin Jämtin skrev för några månader sedan, där hon sade att Socialdemokraternas skolpolitik är en av orsakerna till valförlusten. Nikos Papadopoulos borde läsa Pär Nuders

Prot. 2006/07:92

17 april

*Svar på
interpellationer*

pm som kom på villovägar och blev känt. Där säger han att skolpolitiken är en av orsakerna till att Socialdemokraterna förlorade valet.

Nikos Papadopoulos säger att många talar om Folkpartiets svek i skolpolitiken. Det kanske de gör, men jag nås faktiskt inte av det annat än när Nikos Papadopoulos säger det. Tvärtom tycker många att det händer mycket på skolpolitikens område just nu – betydligt mer än det har hänt under de senaste tolv åren.

Vi ska alla vara ödmjuka och självkritiska. Allt vi gör kommer inte att bli rätt och bra. En del får rättas till, och vi har en rätt stor reformagenda framför oss. Jag tror att det är fel att hävda att det inte händer något på skolpolitikens område. Saker och ting kan alltid göras bättre.

Det absolut viktigaste för oss är att elever i skolan tidigt ska lära sig läsa, skriva och räkna. Det är det absolut mest centrala uppdrag som skolan har. Här har vi i Sverige tänkt fel. Den hjälp som förr fanns på lågstadiet och mellanstadiet har under socialdemokratisk ledning flyttats. Den sätts i dag i stället in på gymnasiets individuella program. Det kostar mycket mer, hjälpen kommer senare och många elever tappar intresset under tiden. Låt oss sätta in hjälpen tidigare. Det är detta våra åtgärder syftar till när vi nu inför nationella prov i årskurs 3. Jag antar att Socialdemokraterna kommer att rösta emot detta här i kammaren. Jag är mycket nyfiken. Den 30 maj testas detta. Nikos Papadopoulos sade just att ni inte har något emot krav. Vi får väl se det när ni ska rösta den 30 maj.

Nationella prov införs i årskurs 3. Vi kompletterar detta med nya speciallärare som ska utbilda de elever som har svårt att nå målen i årskurs 3. Den speciallärarutbildning som den gamla regeringen avvecklade återinför vi nu. Det är i högsta grad detta som är i fokus – elever som har svårt att nå målen.

Klassklyftor, Nikos Papadopoulos, har skapats i svensk skola under mycket lång tid. Det finns en enormt stor grupp elever som inte lär sig läsa och skriva och som tvingas hoppa av det gymnasium som har byggts upp i Sverige, där alla tvingas bli akademiker. Det är de klyftorna vi nu ska minska. Fler elever ska bli godkända. Fler ska nå målen. Det är vår ledstjärna.

Anf. 13 NIKOS PAPADOPOULOS (s):

Herr talman! Skolministern betonar hur man ska hjälpa svaga elever. Jag säger inte att den förra regeringen inte har gjort misstag. Det har vi gjort, och jag kan ta på mig dem. Men vad gör regeringen i dag för de elever som har missbrukande föräldrar? Flera kommuner i Stockholms län – Täby, Vallentuna och andra – har inga stödgrupper för att ta hand om dem. Det har lämnats över till organisationer. I skolan finns ingen hjälp som de kan få.

I Socialdemokraterna tycker vi att alla elever har samma värde. De är inte lika, men de är jämlika och ska behandlas därefter. År 2004 gjordes en utredning som föreslog att alla utvecklingsstörda elever från förskolan ska gå så långt som möjligt och få så mycket undervisning som möjligt tillsammans med övriga elever i skolan.

Vad tycker skolministern? Jo, vid den senaste riksomfattande särskolekonferensen i Norrköping hade skolministern en annan uppfattning. Jag citerar Svenska Dagbladet, som skriver att skolministern gav ”beskedet att han slänger utredningen i papperskorgen. Inställningen att elever med

utvecklingsstörning alltid ska gå i samma klass som andra elever är felaktig, anser han.”

Jag håller inte med skolministern, men jag håller självklart med Ylva Johansson, och jag har läst hennes debattartikel i Dagens Nyheter. Det kan du vara säker på. Hon säger i artikeln: ”Inget kan vara viktigare än att se till att alla barn och ungdomar ges de bästa förutsättningar för att utvecklas maximalt utifrån sina förutsättningar oavsett föräldrarnas inkomster, oavsett kön och etnicitet, oavsett funktionshinder eller modersmål.”

Herr talman! Jag och skolministern är förhoppningsvis överens om att en bra skola måste få kosta pengar. Samhället måste ta ansvar för att eleverna har tillgång till välutbildade lärare och läromedel. Till fördel för skolministern måste jag säga att det är positivt med de över 2 miljarder kronor som satsas på att utbilda lärare. Men de kommer 2009, och nu befinner vi oss i början av 2007.

Där har vi det problem som skolministern tog upp. Jag pratar om detta med terminsbudgetarna. Vi har sett att det är olika i olika skolor, till exempel söder om Söder, där jag bor. Jag har varit i Hökarängsskolan och Farstaskolan. Där finns 3 600 elever, och i Hökarängsskolan är det 550 elever. Där blir det en minskning som kommer att kosta 2 000 kronor per elev. Då ska man inte räkna med lönehöjningen och prishöjningen. Men om man räknar med detta, och det måste man naturligtvis göra eftersom det är naturligt, kommer man på minus för nästa termin. Det kommer att kosta mycket för eleverna. Dessa pengar är det inte lätt att få.

Det går inte att ha en bättre ordning och ha tester och betyg för att klargöra det här. Skolministern har varit i det militära. Han vet att man måste få ett mål. Artilleriet behöver få rätt koordinater. Att tala om ordning är inte att ge de rätta koordinaterna. Rätt koordinater är att se till att det finns lärare och personal i skolan som kan ta hand om eleverna och förmedla kunskaper så att våra ungdomar kan konkurrera.

Anf. 14 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Om Nikos Papadopoulos, som representerar Stockholm i riksdagen, är så orolig för skolbudgeten i Stockholm, varför föreslår då Socialdemokraterna i Stadshuset lägre anslag till skolan än den borgerliga majoriteten vill ge? Varför är det så? Kan du inte svara på detta i ditt sista inlägg. Varför föreslår ni lägre anslag än den borgerliga majoriteten?

Hur kommer det sig att de socialdemokratiskt styrda Göteborg och Malmö ligger avsevärt lägre än det borgerligt styrda Stockholm när det gäller anslag per elev i skolan? Varför ger man mindre anslag i de kommuner som har styrts av socialdemokrater under lång tid? Malmö har ännu större problem med låga resultat, mycket invandrarelever och så vidare – varför anslår man mindre pengar per elev i Malmö än i Stockholm?

Just nu anslår den borgerliga regeringen mer pengar till skolan än den förra regeringen gjorde genom de statsanslag som finns på skolans område. Varför är det så?

Nikos Papadopoulos talar om borgerlig klasspolitik som sänker skatter, ökar klyftor och drar ned på skolan. Det stämmer inte någonstans. De borgerliga kommunerna satsar mest på skolan. Den borgerliga regeringen

Prot. 2006/07:92

17 april

Svar på
interpellationer

satsar mer på skolan än den förra regeringen gjorde. Nikos Papadopoulos ord är bara retorik.

Nikos Papadopoulos försökte använda militära termer här. Det duger inte med blindavfyringar, utan här handlar det om sanningen. Den skarpa sanningen är att man satsar mer pengar på skolan nu än vad den förra regeringen gjorde. Jag tänker till exempel på den stora massiva satsningen på lärarfortbildning.

Ja, det var rätt citerat ur tidningen. Jag sade att jag inte tycker att utvecklingsstörda elever alltid ska gå i samma klass som andra elever. Den inställning som den förra regeringen hade, att de alltid ska göra det, är felaktig. Jag menar att elever med en lindrig utvecklingsstörning ofta kan integreras och att de ofta kanske till och med bör integreras i vanliga skolklasser. Men elever med gravare utvecklingsstörning klarar inte det. Man kallar det för integration när en gravt utvecklingsstörd elev ska sättas i ett vanligt klassrum, men i sanning blir den eleven mycket ensam och får inte den hjälp och det stöd som behövs.

Den socialdemokratiska majoriteten i Carlbeckkommittén föreslog att särskolan i Sverige på sikt skulle avvecklas som egen skolform och att alla utvecklingsstörda elever skulle gå i vanliga skolor. Det har jag kastat i papperskorgen, för jag vet att det skulle innebära väsentligt mindre stöd åt de elever som har det allra svårast. Gå till en träningsskola, en särskola! Där finns elever som har en grav utvecklingsstörning och elever som kanske därutöver har andra funktionsnedsättningar. Försök att övertyga deras föräldrar om att de barnen skulle må bättre av att gå i en vanlig skolklass och kom tillbaka efteråt och redovisa vad de har sagt, Nikos Papadopoulos!

Varje gång jag besöker en träningsavdelning i särskolan blir jag själv berörd av de orättvisor som naturen själv skapar. Samtidigt blir jag väldigt stolt över insatserna från vårt svenska välfärdssamhälle, över de väldiga resurser vi avsätter för dessa barn inom ramen för särskolan. Ta inte ifrån dem den rättigheten! Ta inte ifrån dem den skolformen, som föräldrarna i särskolan verkligen vill ha! Det är därför de har valt särskolan.

Anf. 15 NIKOS PAPADOPOULOS (s):

Herr talman! Det är bra att skolministern säger att en del av dessa elever kan integreras. Jag hoppas att det blir bättre förslag i framtiden. Men skolministern påstår att det har satsats mer i er budget än i vår. Jag kan säga att det som har blivit kvar av Folkpartiets i valrörelsen utlovade satsningar är fler regler och betyg i skolan. Det är fler sådana än vad det är pengar. Samtidigt har riktade statsbidrag till skolan och vuxenutbildningen avskaffats. Det finns inga riktade pengar till skolan. Ni ger självklart 10 miljarder kronor till kommunerna. Men kommunerna kan använda dessa pengar till annan verksamhet eller till sänkta skatter.

Som jag sade bor jag alltså söder om Söder. Jag har ett konkret exempel. Bara i Hökarängen får de 2,4 miljoner kronor mindre i skolan. Det kostar alltså 2 000 per elev. Men om man räknar på det hela är det 165 miljoner, och det betyder att det är 400 tjänster för lärare. Det är lärare som är viktiga i skolan. Det är lärare och personalen som ska ta hand om eleverna, som ska förmedla kunskapen. Det är där som vi vill att vi ska satsa. Det handlar om fler lärare, fler personal. Vi hade kamrat-

stödjare. Vi hade kuratorer, och vi hade stöd för eleverna. Det är viktigt med personalen i skolan. Det är en viktig sak som Folkpartiet kanske har glömt bort.

Jag instämmer också, Jan Björklund, i det andra som Ylva Johansson har skrivit i Dagens Nyheter. Jag kan inte säga att vi inte har gjort något misstag i skolan. Det är klart att vi har gjort.

Prot. 2006/07:92
17 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 16 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Den här debatten blir lite märklig. Idén med en debatt är ändå att man ska kunna samtala med varandra och reagera lite. Jag har nu ställt samma fråga till Nikos Papadopoulos tre gånger utan att få något svar.

Socialdemokraterna i Stockholms stadshus anslår i sitt oppositionsbudgetalternativ mindre pengar till skolan än vad den borgerliga majoriteten gör. Varför gör ni det om ni är så oroliga? Det är den frågan som är obesvarad.

Nikos Papadopoulos! Det är helt rätt att en del av de riktade statsbidrag som tidigare har varit öronmärkta nu går in i påsen till kommunerna. Det är helt rätt. Det hade även den förra regeringen planerat. Den förra regeringen hade för avsikt att stoppa in vuxenutbildningsbidraget i påsen och även Wärnerssonpengarna på sikt. Det har alltid varit ett tillfälligt riktat anslag. Det har aldrig varit tal om någonting annat, så det stoppas in i påsen nu.

Jag tycker för min del att om en verksamhet ska vara kommunal ska kommunerna ha ansvaret. Om staten håller på och pekar och pekar får man bestämma sig för att det inte ska vara kommunalt. Det är vi beredda att diskutera. Mitt eget parti röstade mot kommunaliseringen en gång i tiden. Men den fråga man måste ställa till Nikos Papadopoulos är: Varför genomförde ni kommunaliseringen om ni inte litar på kommunerna? Varför har ni kommunaliserat skolan om ni ska hålla på och detaljstyra allting, och det ska vara öronmärkta bidrag? Det är väl mycket bättre att den är statlig i så fall. Man får ju bestämma sig någonstans. Antingen ger man några i uppdrag att sköta en sak, och då litar man på dem, eller så litar man inte på dem, och då ska man inte ge uppdraget. Men det håller inte att överlåta ansvaret och sedan inte låta dem bestämma själva.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2006/07:449 om de svenska minoritets- språken och skolan

Anf. 17 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Helene Petersson i Stockaryd har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta inom mitt ansvarsområde för att de mål som har lagts fast i den svenska minoritetspolitiken ska uppnås.

Jag delar på många sätt den oro som frågeställaren uttrycker i sin interpellation. Sedan den nya regeringen tillträdde har Utbildningsdepartementet träffat representanter för alla nationella minoriteter som har bett

om ett möte. Alla de frågor som Helene Petersson tar upp har diskuterats på dessa möten och ett antal frågor därutöver.

Sameskolstyrelsen har tidigare haft problem med sin ekonomi. Och jag tror de hade det när interpellationen väcktes. Som jag förstår är dessa problem nu i stort sett lösta. Jag kommer dock att följa utvecklingen noggrant, och jag är övertygad om att samiska barn även i fortsättningen kommer att få en bra skolgång.

Som Helene Petersson skriver har vissa grupper romska barn problem med sin skolgång. Frånvaron är hög. Många saknar fullständiga betyg, och få går vidare till gymnasiet. Jag tror att problemen bottnar i att många romer fortfarande upplever fördomar och diskriminering, vilket skapar en avvaktande hållning mot både samhället i stort och mot skolan. Romer har också en stark tradition av att värna sin kultur och familj, och det är inte alltid som skolan upplevs som ett stöd i detta.

Jag ställer mig bakom de kraftfulla åtgärder som Skolverket har föreslagit för att komma till rätta med några av de här problemen. Kommunernas uppsökande verksamhet och samverkan med romska organisationer måste bli bättre. Skolan måste följa upp frånvaro och förbättra undervisningen om våra nationella minoriteter. Jag är övertygad om att kunskap om romernas historia och kultur väcker nyfikenhet och respekt och bidrar till att minska negativ särbehandling.

Helene Petersson beskriver också den oro som finns i den judiska församlingen i Stockholm för vad som kan hända när de judiska friskolorna klassificeras som konfessionella. Jag har förståelse för detta, men det är Skolverket som fattar beslut i de frågorna utifrån den skollag som finns, och jag har inte rätt att lägga mig i den bedömningen.

Avslutningsvis ser jag för närvarande över vilka eventuella förändringar som skulle kunna genomföras för att klargöra de nationella minoriteternas ställning i förskolan och skolan. Dessa frågor står högt på vår agenda, och jag kommer noga att överväga vilka åtgärder som kan och ska vidtas.

Anf. 18 HELENE PETERSSON I STOCKARYD (s):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Det är jättebra att statsrådet har frågorna högt på agendan och att frågorna noga ska övervägas. Men när jag läser svaret får jag en liten känsla av att ministern ändå lutar sig tillbaka och känner sig nöjd med det arbete som pågår, som vår regering påbörjade och som fortfarande rullar på. Arbetet verkar just rulla på.

Det är ett bra arbete som har påbörjats, men det krävs mycket mer. Det krävs att man hela tiden håller frågorna vid liv, ser nya möjligheter och framför allt driver på.

Ministern skriver i sitt svar att de av de nationella minoriteter som bett om ett möte har fått det för att diskutera frågorna. Då är min fråga: Vilka minoriteter är det som har bett om möte? Det kan jag få svar på sedan.

Det är jättebra. Men kan ministern utveckla lite närmare vad det är som har avhandlats på de här mötena? Var det en engångsföreteelse, eller har ministern för avsikt att skapa ett nätverk för att verkligen jobba med de här frågorna tillsammans med de nationella minoriteterna?

Jag är nämligen övertygad om att det är just utbildningsfrågorna som är grundbulten i hur långt vi kan komma när det gäller de nationella mi-

noriteternas möjlighet att använda sitt språk. Men det räcker inte med skolan. Hela samhället måste vara involverat och engagerat för att förändra både attityder och synsätt.

Ett av problemen som jag lyfte fram i min interpellation var Sameskolstyrelsens ekonomi. Ministern säger i sitt svar att problemen är i stort sett lösta. Det vill jag också att ministern utvecklar lite närmare. Det var ju så sent som i slutet av januari som skrivelsen från företrädare för de nationella minoriteterna kom till vår kännedom. Det har knappast kommit till några nya pengar sedan dess.

Det finns en önskan om integrerad undervisning på fler platser än i de nio kommuner som har det i dag. Det finns också en önskan om att man skulle få öka omfattningen på den undervisning som bedrivs. Denna undervisning bekostas ofta och kan bekostas – det är inte helt tvunget – av Sameskolstyrelsen efter avtal med kommunen. De har då ett ansvar för hur undervisningen ska bedrivas. Sameskolstyrelsen har ju en begränsad budget, och kommunerna tycker många gånger att det räcker med den modersmålsundervisning som de är skyldiga att hålla.

Jag vill att statsrådet talar om hur han ser på det här. Jag ser det som en mycket viktig fråga, och det är ett mycket bra sätt att värna de nationella minoriteternas språk. Jag tror att vi måste arbeta mycket när det gäller arbetssättet, inte bara när det gäller samiskan utan också de andra språken. Det samiska språket har lite andra möjligheter, just genom sameskolan och Sameskolstyrelsen. Men de idéer och det sätt man arbetar på med samiskan, och kanske i viss mån de finska klasserna, går kanske att använda sig av när det gäller de andra nationella minoritetsspråken.

Vad gäller modersmålsundervisningen är det både en ekonomisk fråga, en fråga om lärartillgång och en attitydfråga. Kommunen ska stå för kostnaden, och det är en laglig rätt, även om det bara är en elev som har de grundläggande kunskaperna.

Är ministern beredd att se över frågan om grundläggande kunskaper? För det är en hållhake som gör att vissa kommuner kanske avstår från att ha modersmålsundervisning. Man säger att eleven inte har den grundläggande kunskap som fordras.

Anf. 19 SIV HOLMA (v):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka Helene Petersson för den viktiga interpellation som hon har ställt. Med anledning av den har jag en del frågor till Jan Björklund. Jag noterade att ministern hade varit i Malmö och presenterat vårpropositionen. I Malmö ville två ledande folktoparter förbjuda skolbarnen att tala andra språk än svenska.

För mig låter det som ett eko från svensk språkpolitik från 1930-talet. I svenska Tornedalen förbjöds finska språket i skolorna just i början av 30-talet. Man fick inte tala sitt finska modersmål innanför skolgårdsgårdarna. Förbudet fanns kvar till 1957, men det har förekommit även senare. Den allvarligaste konsekvensen var att vi genom förbudet lärde oss att skämmas för vårt eget modersmål. I tv-debatten i programmet Gomoron Sverige den 22 januari i år uttalade ministern att han ansåg att det var upp till skolorna att fatta beslut om vilket språk som skulle talas på skolan.

Herr talman! När Annika Åhnberg var sameminister bad hon samerna om ursäkt för svenska statens förtryck av samerna. Kommer Jan Björk-

Prot. 2006/07:92
17 april

*Svar på
interpellationer*

lund och alliansregeringen att be tornedalingarna om ursäkt för svenska statens språkförtryck av tornedalingarna? Jag kan tänka mig att det finns samma anledning för staten att be romerna om ursäkt.

Jan Björklund skriver i sitt interpellationssvar att Sameskolstyrelsen tidigare har haft ekonomiska problem men att de är lösta. Jag försökte undersöka vad som har hänt. Jag kontaktade Sameskolstyrelsen. Vad jag förstod har det inte hänt speciellt mycket under våren. Om det som sades är riktigt finns det ett resonemang om att flytta sameskolorna under samesamfundets ansvar. Men när det gäller ekonomiska resurser fick jag i alla fall informationen att inga nya medel hade tillförts. Då undrar jag naturligtvis vad ministern kommer att göra för att samebarnen ska nå det uppsatta målet, nämligen att kunna läsa, skriva och tala samiska när de slutar sin skolgång.

Herr talman! När KU gjorde sin utvärdering för drygt ett år sedan framkom ett tydligt önskemål, och det var bättre stöd för produktion av läromedel för de nationella minoriteterna. När det gäller samiskan finns det produktion av samiska läromedel i Norge. Det är otillfredsställande att ha läromedel på samiska som utgår från de norska förhållandena. Det är självklart att det behövs samiska läromedel, och även läromedel för andra nationella minoritetsspråk, som utgår från de svenska förhållandena.

Vad avser då ministern att göra för att förbättra stödet till produktion av läromedel för de nationella minoriteterna? I det sammanhanget framkom också i utvärderingen av KU att Pajala kommun som ingår i det tornedalska förvaltningsområdet inte har råd att kommunen själv tar kostnaderna för att utveckla de tornedalska läromedlen.

Anf. 20 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Det är många frågor i luften. När det gäller nationella minoriteter låter det ibland som om det vore en homogen grupp, men det är det verkligen inte. Finländarna är hundratusentals i Sverige. Romerna är väsentligt färre. Men båda grupperna bor relativt utspridd. Det bor många samer i Stockholm, men de vi talar om i det här sammanhanget är i allt väsentligt geografiskt koncentrerade. Sedan har vi den judiska gruppen som är mindre. Man har väldigt olika intressen, behov och problem. Men man har det gemensamt att de konventioner vi har skrivit på och de lagstiftningar vi har gett dessa grupper en särställning. Den ska vi värna.

Om jag får börja med språkfrågan så finns det ju en utredning som gjordes under den förra regeringen som har förslag som innebär att rättigheten att få språkundervisning i skolan på sitt modersmål ska förstärkas. Man ska inte behöva uppfylla samma krav som alla andra invandrargrupper behöver göra för att få sitt modersmål. Man ska inte behöva ha fem elever i gruppen. Det ska heller inte vara ett krav att man dagligen talar språket i hemmet, vilket ju är ett krav för att få delta i ordinarie modersmålsundervisning i svensk skola. Det finns sådana förslag från den förra regeringen. Den förra regeringen valde att lägga denna utredning på hyllan, och genomförde det aldrig.

Ja, det är min ambition att detta ska genomföras. Jag kan i dag inte lova när, men det är absolut min ambition som skolminister att detta ska genomföras. Det är bara att räkna hur många grupperna är. Det är klart

att det är finskan som drar de stora resurserna, för de är till sin numerär så många fler än de i de övriga grupperna och bor så mycket mer utspritt. Men min ambition är att det ska genomföras.

När det gäller Sameskolstyrelsen bad jag just mina medarbetare om kompletterande information efter frågorna. Det är helt rätt att det anmäl-des från början att det fanns ekonomiska problem. Sedan visade det sig att det i de ekonomiska relationerna mellan Sameskolstyrelsen och de kommuner som det handlar om hade skett en del felräkningar och annat. Vi har fått rapporter till Utbildningsdepartementet om att detta är löst. Det spelar ingen roll vilken myndighet vi frågar i Sverige om de vill ha mer pengar. Då är svaret ja. De problem som redovisades akut i början av året är just nu lösta.

Jag förstod inte riktigt frågan. Om frågan var om jag delar uppfatt-ningen att vi ska ha förbud för skolbarn att tala sitt språk på skolgården är svaret nej. Den uppfattningen delar jag inte. Det ska vi inte ha. Det handlar om diskussionen i Malmö.

Den diskussion som var i tv och som Siv Holma refererade till gällde något annat. Den handlade om en skola i Landskrona där man sade att i klassrummet vid undervisningen på lektionerna ska man gemensamt tala ett språk som alla förstår. Det innebär rimligtvis i regel svenska. Frågan var om man ska ha rätt att bestämma det. Jag anser att en skola ska ha rätt att bestämma att man vid undervisningen på lektionen ska tala ett gemensamt språk i klassrummet så att alla förstår. Det får skolorna be-stämma själva.

I Malmö handlade det om att man skulle bestämma att man på skol-gården och över huvud taget under skoltid inte skulle få tala något annat språk än svenska. Den uppfattningen delar jag inte. Det vill jag göra tydligt.

Helene Petersson nämner den judiska gruppen i sin interpellation. Jag har naturligtvis också innan jag blev skolminister stött på frågan med den judiska skolan, Hillelskolan, i Stockholm. Jag förstår precis de motiv som redovisas. Utöver det som står i interpellationssvaret kan jag säga att detta är en fråga som går in i arbetet med den nya skollagen. Vi får fun-dera på hur den ska lösas.

Anf. 21 HELENE PETERSSON I STOCKARYD (s):

Herr talman! Jag börjar bakifrån. Jag är alltså ingen vurmare för fris-kolor, men jag ser det problem som den judiska skolan kan stå inför och det krav vi har på att uppfylla våra åtaganden när det gäller de nationella minoritetsspråken.

Det får vi kanske anledning att återkomma till.

Jag vill väl inte säga att vår regering lade utredningen på hyllan. Den överlämnades i februari 2006. Man hade väl inte så stor möjlighet att sätta den i verket. Här finns många bra förslag. Jag är glad om statsrådet tar upp de förslagen. Där finns bland annat detta om de grundläggande kunskaperna.

Redan i dag är det ett krav att man ska anordna modersmålsundervis-ning om det så bara finns en elev när det gäller de nationella minoriteter-na. Det ska vara fem elever när det gäller de övriga.

Vi har också de andra två sakerna. Det är grundläggande kunskaper och tillgång till lärare. Där lyfter utredningen upp väldigt bra saker, tyck-

er jag. Man kanske ska bortse från grundläggande kunskaper eftersom det finns de som faktiskt inte har haft möjlighet att få det via sina familjer. Det gäller även lärare. Man kan arbeta mer med distansundervisning.

Jag vill verkligen att statsrådet tar till sig den här utredningen. Jag hoppas att vi får anledning att diskutera den i kammaren sedan.

När det gäller romani chib och den romska gruppen är det ju speciella förutsättningar och problem. Här ser jag med oro på den folktopartistiska skolpolitik som statsrådet har presenterat. Jag ser att många av dessa barn med den historia, kulturella bakgrund och tradition som familjerna har när det gäller skolgång kommer att få problem. De kanske kommer att bli segregerade och utflyttade genom den hårdare skoldiskussion som statsrådet många gånger presenterar.

Jag ser att detta är en grupp som behöver jättemycket extra stöd och hjälp. Det behövs morötter, inte piskor.

Vad vi också behöver jobba mer med är attitydförändringar. Här är det inte inom gruppen så mycket som i det övriga samhället. Vi behöver fortbildning för lärare. Vi behöver diskussioner i föräldraföreningar och bland föräldrarna. Många gånger finns det förutfattade meningar och fördomar. Det finns mycket attityder att jobba med.

Även om ministern säger att han inte står bakom vad som sades i Malmö ger det ändå signaler om att det är svenska som gäller i skolan.

Hur ska vi då kunna arbeta med de nationella minoritetsspråken? Kan gemene man skilja på vilket språk som är tillåtet och vilket som inte är det?

Jag tycker att det här är väldigt viktiga frågor som vi måste hjälpas åt att jobba med. Jag hoppas verkligen att statsrådet tar på allvar att de nationella minoriteterna och deras språk faktiskt är speciella grupper. Vi har lärarbrist. Vi behöver lokala utbildningar och vi behöver läromedel.

Anf. 22 SIV HOLMA (v):

Herr talman! Jag delar mycket av det som Helene Petersson har redogjort för här i talarstolen. Jag vill också säga något positivt om det som minister Jan Björklund sade om Paavo Vallius utredning och att man prioriterar den högt. Jag hoppas att vi också får se ett resultat av det.

Jag noterar att Jan Björklund passar när det gäller ursäkten. Vi kan väl i nästa inlägg ändå få höra hur Jan Björklund resonerar.

Jag har kvar frågorna kring läromedel och om det finns planer på att arbeta med att förbättra stödet till dem. Vad jag förstår är huvudproblemet produktionen av läromedel.

I läroplanen finns det som Helene Petersson tog upp om att man ska informera om de nationella minoriteterna, deras historia och språk. Det finns i läroplanen.

Jag lyssnade på Tornedalsradion för några månader sedan. De besökte Stockholm och talade med både vuxna och unga med rötter i Tornedalen. Det slog mig att inte ens de ungdomar som hade tornedalska rötter kände till att vi har fem erkända nationella minoriteter. Där behöver det göras väldigt mycket.

Jag vet att det finns något som heter Sveblul – Sveriges byrå för nationella minoritetsspråk med koppling till EU. De har erbjudit sig att medverka så att man på skolorna ska kunna uppfylla läroplanen när det gäller den här informationen. Vad anser statsrådet om det?

Herr talman! Jag ska först kommentera ett par saker som Helene Petersson sade.

Det krävs fem elever för att man ska få modersmålsundervisning, med undantag för minoritetsspråken. När det gäller det största minoritetsspråket, finska, är det geografiskt avgränsat till ett mindre område i Övre Norrland där man har den rätten. I regel gäller att det ska vara fem elever. Dessutom har vi regeln att man ska tala språket hyfsat regelbundet i hemmet.

Det var väl därför den förra regeringen tvekade. Den stora kostnaden med att genomföra detta är att utvidga rätten för den finska gruppen i hela Sverige. Min ambition är att vi ska göra det. Vi ska ge den rätten i hela Sverige. Man ska ha den rätten även om man bor i Stockholm eller i södra Sverige och inte bara om man bor i Övre Norrland. Har man finska rötter eller finsk anknytning enligt vad som gäller i utredningen ska man, även om man är ensam, ha rätt att få utbildning på finska språket.

Helene Petersson är orolig för Folkpartiets skolpolitik när det gäller romerna. Jag skulle vara orolig för hur det har blivit i Sverige när det gäller romerna och skolan. Det är ju inte vi som har styrt. Den situation som är kan knappt bli värre. En stor grupp romska barn går inte i skolan över huvud taget. Det är ju inte Folkpartiets fel. Om någon är ansvarig för det så är det den förra regeringen. Det är inte intressant att kasta skulden på den ena eller andra regeringen. Det intressanta är vad vi ska göra åt det.

Man kan göra på många sätt. När jag var skolborgarråd i Stockholm anställde vi ett par projektledare för att få romska barn och ungdomar att gå till skolan. Det var personer som själva var romer. De var något äldre, fortfarande unga, men lite äldre än skolungdomar. Vi anställde dem som projektledare. De sökte upp föräldrarna och talade med dem och med barnen och ungdomarna. De lyckades få ytterligare ett antal till skolan – inte alla, men ett antal. Man måste göra på många olika sätt. Det hjälper inte att skärpa lagstiftningen. Det är fråga om mycket kulturella fördomar från många svenskar. Och från den romska gruppen definierar man det som att man är i ett kulturellt utanförskap, vilket gör att barnen inte går till skolan.

Då hjälper det inte med lagar, utan här tror jag att det gäller att övertyga föräldrarna och ungdomarna om att skolan är viktig.

Dessa frågor finns i högsta grad på regeringens agenda. Och den ena regeringen har gjort si, och den andra har gjort så. Men jag tror att vi i grunden inte har så stora åsiktsskillnader i fråga om detta, utan jag tror att det egentligen råder en rätt bred enighet i riksdagen om att när vi nu har bestämt att ett antal grupper är nationella minoriteter och definierar dem som nationella minoriteter så har dessa grupper rättigheter som invandrargrupper inte har. Och dessa särskilda rättigheter ska bevakas. Det är därför som vi har förklarat att dessa grupper är nationella minoriteter. Och det är ett arbete som vi har påbörjat. Det finns en del kvar att göra, och det ska vi fortsätta med.

Herr talman! Självklart var vår regering medveten om problematiken i fråga om de romska barnen, annars hade man inte gett Skolverket detta

uppdrag och satt i gång det arbete som har påbörjats. Och det är ett väldigt viktigt arbete.

Jag har själv jobbat väldigt mycket med modersmålsundervisning när jag arbetade som rektor. Innan jag kom in i riksdagen var jag ansvarig för modersmålsundervisningen och undervisningen i svenska som andra språk som vi hade i kommunen. Och det handlar om attityder. Jag fick som ansvarig rektor slåss för varenda krona för detta.

Kommunerna är självstyrande, och det är de som bestämmer detta. Men man kan från statsmakten ge stimulansbidrag. Man kan stödja kommunerna i detta arbete. Jag tror att de behöver ett oerhört stöd i fråga om detta.

Jag efterlyste många gånger kompetensutveckling för de modersmåls-lärare som man hade. Det var jättesvårt. Det var också svårt att hitta läromedel för barnen men framför allt att hitta lärarhandledningar. Om vi hade lärare som kom från andra länder så var de också tvungna att sätta sig in i vår svenska skola och vårt sätt att lära. Här finns ingenting om detta. Skolverket har ett uppdrag, men jag tror att vi kan göra ännu mer.

Jag ska gå hem och kontrollera hur det förhåller sig med den lagliga rätten. Men jag är faktiskt ganska övertygad om att det när det gäller de nationella minoriteterna finns ett regelverk som säger att det inte behöver vara fem elever utan att kommunerna har denna skyldighet ändå. Men problemet är att vi inte får tag på lärarna. Det finns inte lärare i samiska nere i Tomelilla. Där ligger problemet i fråga om den grundläggande kunskapen.

Men det finns i utredningen. Och jag ser verkligen fram emot att statsrådet tar tag i detta så att den utredningen kommer att presentera ett bra förslag för riksdagen, så ska vi fortsätta att debattera det.

Anf. 25 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Jag uppfattade att vi är rätt överens om tagen och visionerna. Det är när det gäller detaljer som vi skiljer oss åt, historiebeteckningar och annat. Men jag uppfattar att vi är rätt överens om vart vi vill komma, och det är väldigt värdefullt. Också för de nationella minoriteter som till äventyrs lyssnar på den här diskussionen kan det kännas bra att riksdagen är rätt enig om tagen.

Jag ska göra en randanmärkning. Det här är den andra debatten som jag för med socialdemokrater under en timmes tid här i riksdagen, och i båda fallen finns det en väldigt misstro mot kommunerna. Och det är rätt löjligt. Jag är emot kommunalisering. Mitt parti har röstat mot kommunalisering. Men varför har ni genomfört denna kommunalisering av skolan om ni inte litar på kommunerna? Allt ska ni gå in och styra. I ert parti borde ni fundera på varför kommunaliseringen var så viktig att genomföra. Ni litar ju inte på kommunerna.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 26 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Peter Hultqvist har frågat mig om vilka åtgärder jag avser att vidta för att stimulera lokalt och regionalt utvecklingsarbete när det gäller det livslånga lärandet.

Studier är en möjlighet för den enskilde att stärka sin ställning i samhället och i arbetslivet. Vuxenutbildningen spelar här en viktig roll. Den ger alla en chans att komplettera sina kunskaper, med sikte mot fortsatta studier eller mot yrkeslivet.

Jag har i tidigare debatter med Peter Hultqvist beskrivit regeringens förslag för att stärka vuxenutbildningen. Det handlar om större valfrihet, bland annat genom fristående vuxenutbildning och en utvecklad svensk-undervisning för invandrare. Regeringen har också aviserat en utredning om rätten till gymnasial vuxenutbildning.

Regeringen vill dessutom stärka det livslånga lärandet genom att införa en yrkeshögskola. En särskild utredare har fått i uppdrag att föreslå hur eftergymnasiala yrkesutbildningar utanför högskolan ska sammanföras under en yrkeshögskola. Utredaren ska analysera och bedöma hur ansvaret för planering och finansiering ska fördelas regionalt och nationellt (dir. 2007:50).

Nyligen tillkallades en särskild utredare för att se över myndighetsstrukturen inom skolväsendet (dir. 2007:28). Regeringens avsikt är att myndigheterna inom skolområdet ska bli färre. Det innebär att de uppgifter som Nationellt centrum för flexibelt lärande, CFL, i dag har kommer att överföras till en annan skolmyndighet.

Även om statliga myndigheter kan spela en roll, tror jag att den viktigaste utvecklingen sker ute i skolväsendet, genom initiativ från lärare och skollärare.

Anf. 27 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Jag vet inte om jag blev så mycket klokare när det gäller just Nationellt centrum för flexibelt lärande.

Ministern konstaterar att regeringen nu utreder myndighetsstrukturen inom skolväsendet. Han säger också att de uppgifter som CFL har ska överföras till en annan skolmyndighet.

CFL startades 2001. Syftet var att skapa en stark organisation för att driva frågan om IT-användning i samband med vuxnas lärande och koppla vuxnas lärande till regional utveckling och tillväxt. I praktiken har det handlat om att bana väg för ny teknik, ny pedagogik, nytt undervisningsmaterial och nytt sätt att lära sig. Satsningen har handlat om att i ett föränderligt samhälle försöka utveckla nya och framtidsinriktade metoder för inläring.

Ett sådant arbete är nödvändigt. Det livslånga lärandet handlar om att man som individ återkommande i olika skeenden i livet ska kunna inhämta ny kompetens och kunskap. Men det handlar också om att bidra till utvecklingsarbete och kompetensförsörjning i näringslivet.

Nationellt centrum för flexibelt lärande är i dag det enda bland offentliga eller privata organisationer som har ett helhetsansvar och arbetar med det som kallas *e-learning*. Det ligger inom samma verksamhetsfält som *e-commerce* och *e-government*.

Tanken är att man ska använda den kompetens som myndigheten besitter för att stimulera projekt och långsiktigt arbete i regioner och kommuner. I dag pågår utvecklingsarbete i hälften av landets kommuner. I ett 40-tal kommuner pågår projekt där verksamheten är sammankopplad med folkbildningen.

Genom att man använder informationstekniken skapas möjligheter att kombinera arbete och studier eller arbete, familjeliv och studier på ett otraditionellt sätt. Det handlar om att skapa och sprida ett arbetssätt där en ny pedagogik, där användandet av informationsteknik är centralt, gör att studierna i mindre utsträckning behöver ske i traditionell skolförhållande.

En stor fördel med detta arbetssätt, med IT-baserad undervisning, är att en stor del av studierna kan ske vid sådana tidpunkter att studierna kan kombineras med arbete. Det minskar i sin tur produktionsbortfallet. Och jag tycker att det vore djupt olyckligt om detta viktiga utvecklingsarbete nu tappar i utvecklingskraft.

Men att utveckla arbetssätt av detta slag tar tid. Det görs inte av sig själv. Det handlar om uthållighet, det handlar om långsiktighet, och det handlar om en omfattande projektverksamhet som måste ges ett starkt stöd. Det krävs en klar nationell hållning där systempåverkan för lärande, utveckling och tillväxt, så kallade LU-projekt, stimuleras till fullföljande. Och det måste stå helt klart att detta är angelägna projekt från regeringsnivån och från den nationella nivån.

I dag pågår sådana projekt i Blekinge, Kalmar, Göteborg, Dalarna, Örebro, Hälsingland, Västernorrland, Umeåregionen, Norrbotten och Värmland och inom Östsam.

Nu ska CFL läggas ned och övergå i annan organisation. Detta skapar en känsla och en bild av att statusen i projekt av detta slag nu är på väg att bli lägre, att det sker en nedprioritering och att en tidigare offensiv hållning övergår till en defensiv hållning när det blir en avveckling. Detta riskerar i sin tur att kraften i utvecklingsarbetet försvagas, och detta är inte bra.

Vilka åtgärder tänker ministern vidta för att förändra det här intrycket och för att ge andra signaler på ett så oerhört viktigt utvecklingsområde som det här står för?

Anf. 28 THOMAS STRAND (s):

Herr talman! Jag tycker att frågan om hur man kan stimulera lokalt och regionalt utvecklingsarbete när det gäller livslångt lärande är oerhört viktig. Detta är också en intressant frågeställning.

När jag lyssnade till skolministern hörde jag honom tydligt säga att regeringen avser att stärka vuxenutbildningen i perspektivet av det livslånga lärandet. Jag tänkte då att den bild skolministern gav inte var riktigt heltäckande. Ni har ju tagit bort väldigt mycket resurser från den kommunala vuxenutbildningen. Det är en drastisk nedskärning som gör att flera vuxna inte kan gå på komvux och delta i det livslånga lärandet.

Ni har tagit bort rekryteringsbidraget. Också det slår hårt just i perspektivet av livslångt lärande. Ni försvårar dessutom för vuxna att komma in på högskolan genom att ni inte har ambitionen beträffande de 50 procenten av en årskull men framför allt genom att ta bort 25:4:an. Också det blir en käpp i hjulet för det livslånga lärandet. Likaså kan man på det arbetsmarknadspolitiska området se att det nu dras ned på mycket av utbildningssatsningarna.

Bilden när det gäller vuxnas lärande och det skolministern sade stämmer alltså inte riktigt. Men det finns också ett annat perspektiv. Jag tänkte på det när jag läste det skriftliga svaret och sedan lyssnade på skolministerns muntliga svar här. Det finns nämligen en väldigt viktig aktör när det gäller livslångt lärande som skolministern över huvud taget inte nämner. Det gäller då folkbildningens organisationer i Sverige.

Vi har folkhögskolor och vi har studieförbund som årligen samlar väldigt många deltagare och som också, som sagt, är viktiga aktörer när det gäller det livslånga lärandet. Jag skulle gärna vilja höra skolministern säga att det också är ett viktigt perspektiv när det gäller såväl det lokala och det regionala utvecklingsarbetet som det livslånga lärandet.

Detta är något som även Sufo 2 poängterar i sin utredning. Likaså pekar folkbildningen själv i rapporten om folkbildningens framsyn på just folkbildningens roll i fråga om det livslånga lärandet.

Det finns också en tydlig relation mellan folkbildningens organisationer och Nationellt centrum för flexibelt lärande. Jag tänker då på *e-learning*, och jag tänker på detta med att minska den digitala klyftan. Här finns det möjligheter för folkbildningen att via CFL få resurser till att driva viktiga projekt.

När man läser den fråga som ställs i interpellationen till skolministern blir man lite orolig. Vad händer på området om CFL upphör som organisation? Minskar resurserna för just en kraftsamling kring livslångt lärande? Exempelvis gäller det då folkbildningen och detta med att minska den digitala klyftan.

Det perspektivet saknar jag. Dessutom tycker jag att bilden haltar vad gäller regeringens kraftiga satsning på vuxenutbildning.

Anf. 29 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Peter Hultqvist får som vanligt varje förändring från regeringens sida att framstå som vore jordens undergång nära förestående.

Jag kan säga att sedan vi aviserade tanken på att avveckla CFL som egen myndighet är antalet inkommande brev, mejl och telefonsamtal eller antalet påstötningar till Utbildningsdepartementet från lärare, rektorer, kommuner, myndigheter, regioner och olika aktörer noll! Om bilden av en väldig förändring, som Peter Hultqvist beskriver det, har ingen hört av sig och varit oroliga innan Peter Hultqvist framställde sin interpellation. Den är den enda reaktionen än så länge.

Det är inte så att detta med livslångt lärande upphör därför att CFL upphör som egen myndighet. Självklart kommer de insatser som CFL gör, det uppdrag som CFL har, att övertas av någon annan. Än så länge är det inte bestämt av vem. Det skulle – ett fiktivt exempel – kunna vara att ansvaret återgår till Skolverket där ansvaret låg förut. Det är fullt tänkbart, men jag vet inte. Det kan också bli någonting annat.

Uppgiften, uppdraget, att vidta stimulansåtgärder och utvecklingsåtgärder för flexibelt lärande upphör ju inte därför att vi förändrar myndigheten. Det måste inte vara så här i Sverige att det för varje liten uppgift som samhället åtar sig måste inrättas en egen myndighet – det är ju vad det handlar om.

Vi ska ha färre myndigheter i Sverige. Det har varit en explosion av myndigheter. Om ni nästa gång det är val tänker gå till val på att återinrätta myndigheter som vi lägger ned får ni gärna göra det. Men jag tror att ni kommer att acceptera det här när det väl är gjort. Jag har svårt att tro någonting annat. Inga människor som dagligdags sysslar med denna verksamhet har, som sagt, hört av sig och varit oroliga för att CFL ska upphöra som egen myndighet. Däremot skulle oron naturligtvis vara stor om vi sade att verksamheten skulle försvinna, men det är inte avsikten. Det som sker är en förändring i myndighetsstrukturen.

Jag delar Thomas Strands uppfattning att folkbildningen har mycket att tillföra. Folkbildningen, inte minst folkhögskolorna, står för ett sätt att undervisa och utbilda som något avviker från det vanliga offentliga skolväsendet och som tillgodoser behov som det offentliga skolväsendet inte maktar med att klara av. Inte överallt men på många håll finns det en spännande utveckling också i riktning mot distansundervisning, *e-learning* och det vi menar med flexibelt lärande. Jag delar alltså helt och hållet den uppfattningen och ser ingen anledning för folkhögskolor eller för folkbildningen som har ett samarbete med CFL att vara orolig för att det samarbetet upphör bara därför att CFL:s uppgifter övertas av en annan myndighet.

Det handlar här om en förändring i myndighetsstrukturen. Försök inte blåsa upp detta till någonting annat!

Anf. 30 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Jan Björklund och jag har inte alltid samma ingång här i livet och inte samma sätt att se på problem.

En av de första sakerna som hände när vi fick en ny regering var att vi fick besked om att 600 miljoner i statsbidrag till vuxenutbildning skulle bort. Först hade vuxenutbildningen väldigt kraftigt expanderat genom Kunskapslyftet. Sedan började Kunskapslyftet avvecklas. Det minskade i omfattning och kom sedan bort. Därefter skulle det vara en stabiliserare på en ny nivå.

I det läget är det, tycker jag, anmärkningsvärt att gå in med en så stark nedskärning som det här är fråga om. Sedan kommer en sådan sak som borttagandet av CFL. Skolministern kan säga att det inte spelar någon roll om en myndighet avvecklas eftersom det hela går in i en annan verksamhet.

CFL och satsningen på att utveckla IT i undervisningen gick parallellt med Kunskapslyftet. Vi hade bland annat ITIS-projekten – IT i skolan – som blev mycket uppmärksammade och som hade en mycket positiv inverkan på användandet av så kallade interaktiva medier i skolundervisningen.

Sveriges position i internationella sammanhang stärktes. Vi blev lite av en förebild och kom att ligga i topp i den ligan. Det kändes bra och positivt. Nationellt centrum för flexibelt lärande spelade här faktiskt en positiv och pådrivande roll. Men att utveckla det här – det gäller då ny

pedagogik – och att introducera nya tekniska metoder är, som jag tidigare sade, inte enkelt. Det handlar om att ändra invanda arbetssätt, och det handlar om nya undervisningsmetoder. Det möter motstånd och ifrågasättanden.

Det krävs en uthållighet, och det krävs någon form av struktur – något som liksom hela tiden puffar på, är en motor, håller i, återkommer och kommer med idéer.

Efter att under en period ha gått rejält framåt när det gäller IT och interaktiva medier börjar vi nu så sakteliga att tappa mark. Jag har ingen självklar analys av varför, men det så har det blivit.

En rapport som OECD presenterade våren 2006 visar att vi tappat lite kraft i det här sammanhanget. Nu upplever man att vi ytterligare minskar det nationella trycket i de här frågorna. Det är inte bra eftersom ett slagkraftigt näringsliv i framtiden kräver ett högt IT-kunnande, ett bra teknikkunnande och en förmåga att hantera den här tekniken.

Det är inte så enkelt som att bara säga att vi nu för över verksamheten till en annan myndighet. Skolministern säger ju att den myndighet, den struktur, som vi byggt upp ska bort. Det som sker parallellt är naturligtvis att folk börjar titta efter andra jobb. Man börjar titta efter andra ställen där man kan jobba. Kompetensen i nuvarande CFL försvinner – det dräneras på kompetens. Det som så småningom ska föras över har därmed kanske inte alls den stringens, den kompetens och den uppbyggnad som myndigheten i dag har.

Det sammanlagda signalverket kring de olika saker ni gjort visar alltså på att de här frågorna är under nedtoning.

Jag har ingen mätning på vad ni får för brev och telefonsamtal på departementet, men jag skulle vara förvånad om ni bygger upp er politik efter hur många brev och telefonsamtal som anländer i olika frågor. Efter det avgör ni om ni ska gå vidare med ett ärende eller inte.

Jag kan bara konstatera att jag hämtar min information från människor i verksamhet och från människor som, i det här fallet, sitter på CFL. Jag har försökt göra bedömningar om det här är rimligt utifrån OECD-rapporten. Vad vi behöver göra på det här området är att ta ut steglängden, visa på någonting offensivt. Då kanske vi skulle bygga vidare på det vi har och se hur vi kan göra det bättre i stället för att i lite svepande ordalag säga att vi slår ihop det med en annan myndighet. Här saknas strategi.

Anf. 31 THOMAS STRAND (s):

Herr talman! Jag vill tacka skolministern för svaret angående folkbildningen. Det glädde mitt hjärta att skolministern erkände att han kanske hade glömt bort i sitt svar vad gäller livslångt lärande folkbildningens viktiga roll. Vi har varit eniga över blockgränserna om att vi ska resursförstärka folkbildningen. Där är det ingen skillnad, men det är viktigt att påpeka folkbildningens viktiga roll i det här perspektivet.

Det är klart att man blir lite orolig när man läser om att CFL ska upphöra. Man ställer sig frågan: Varför ska det upphöra? Vad är orsaken till det? Finns det någon stark kritik? Vad ligger bakom detta? Är det en ambitionssänkning som regeringen planerar vad gäller CFL och dess viktiga roll när det gäller livslångt lärande? De frågorna kommer givetvis upp när man hör och läser om detta.

Prot. 2006/07:92
17 april

*Svar på
interpellationer*

Jag tolkar skolministerns svar som att det inte är någon ambitions-sänkning. Jag skulle vara tacksam om skolministern kunde bekräfta att det inte blir någon ambitionssänkning vad gäller CFL:s roll även om det ingår i en annan organisation.

Till sist skulle jag vilja komma tillbaka till en sak som gör mig lite förvånad. När skolministern talade om folkbildningen nämnde skolministern både folkhögskolor och studieförbund men sade ”inte minst folkhögskolorna”. Är det så att det finns en gradering i synsättet hos skolministern? Det tror jag inte är avsikten. För mig är både folkhögskolor och studieförbund lika viktiga i det livslånga lärandet. Delar skolministern den uppfattningen?

Anf. 32 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Får jag först kommentera vuxenutbildningen och dimensioneringen på den. Omfattningen av den kommunala vuxenutbildningen har alltid varierat i takt med konjunkturer. Det är inget nytt. Nu får fler människor jobb i Sverige än på mycket lång tid. Vi kommer att nå målet inom något år om att mer än 80 procent av den arbetsföra befolkningen ska ha sysselsättning, det mål som Göran Persson satte upp men aldrig nådde. Det kommer den här regeringen att nå om några år. Det är fantastiskt. Ni borde vara glada, Peter Hultqvist och Thomas Strand, över detta.

Det gör, och det vet vi, att efterfrågan att gå på komvux kommer att minska något. Det kommer alltid att finnas ett tryck att gå på komvux, men hur många som söker för att gå där beror delvis på sysselsättningsläget. Det var därför som komvux byggdes ut kraftigt i slutet av 90-talet under benämningen Kunskapslyftet. Då var det hög arbetslöshet, och det var många som ville gå där. Nu sjunker efterfrågan. Vi minskar något på vuxenutbildningen, från ungefär 93 000 heltidsplatser till strax under 80 000 heltidsplatser i år.

Nu har det gått snart fyra månader på det här året. Hade den katastrof inträffat som ni beskrev i höstas, Peter Hultqvist, i debatten med mig hade vi fått rätt många rapporter om det. Man utformar inte sin politik efter brevskörden på Utbildningsdepartementet, men man kan läsa av där – det lovar jag – om folk upplever att det är katastrof. Det finns inte några sådana rapporter.

Det är en justering som har skett efter det arbetsmarknadsläge som vi har nu och som är väldigt positivt. Därför går det att minska något på vuxenutbildningsinsatserna. I ett annat arbetsmarknadsläge måste vuxenutbildningsinsatserna åter öka.

Det är också en ambitionshöjning i vuxenutbildningen. Vi avser att införa rättighet i lagstiftningen att få läsa in gymnasiekompetens så att man kan söka vidare till högskolan. Det är något som har diskuterats under mycket lång tid där den gamla regeringen aldrig fick tummen ur. Det var bara snack. Nu kommer det att bli verkstad. Det kommer att genomföras i lagstiftningen en rätt att få läsa in gymnasiekurs på kommunal vuxenutbildning så att man blir högskolebehörig. I den meningen kommer också komvux under kommande år att få nya uppgifter, och beroende på arbetsmarknadsläget kan det bli fler studerande där. Det vet vi inte än, det beror på hur många som söker då.

Den här regeringen har en hög prioritet av vuxenutbildning. Dessbättre är arbetsmarknadsläget sådant just nu att färre av arbetsmarknads-skäl behöver söka komvux, och då går det att justera ned antalet platser något. Det är det ena.

När det gäller CFL utformar vi inte alls vår politik efter opinionens reaktioner. Om det vore så att det fanns den stora oro ute i Sverige för detta som Peter Hultqvist beskriver borde vi höra av den något, men det gör vi inte. Första gången jag har hört någon ifrågasätta detta är i Peter Hultqvists interpellation. Trots att alla i Sverige som sysslar med detta vet att CFL kommer att avvecklas som egen myndighet finns det ingen oro. Så säger Peter Hultqvist: Tala med de anställda på CFL. Jo, det kan jag förstå. Man ska ha stor respekt för att de som själva är anställda och berörs av organisationsförändringen har en oro. Det har jag mycket stor respekt för. Men den stora oro som Peter Hultqvist beskriver skulle finnas i det svenska utbildningsväsendet för att CFL inte längre finns har jag inte stött på. Det kan hända att den finns. Man kanske skickar sina mejl till Hultqvist i stället för till mig, men jag har som sagt inte stött på någon sådan oro. Den oron är i så fall obefogad, därför att verksamheten, uppgifterna och målsättningarna finns kvar även om myndigheten byter namn och skepnad.

Jag delar Thomas Strands uppfattning att studieförbunden och folkhögskolorna båda har mycket viktiga roller att fylla i utbildningsväsen-det.

Anf. 33 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Sverige ligger oerhört bra till i Europa när det gäller just livslångt lärande. Jag har statistik som visar att vi ligger i topp. Det här är ett resultat av mångåriga satsningar, där Kunskapslyftet har haft en mycket viktig roll. Kunskapslyftet var enligt min mening, och där har jag motsatt uppfattning i förhållande till ministrernas, inte enbart en arbetsmarknadssatsning. Det var en utbildningssatsning, kompetenssatsning och det handlade framför allt om att på allvar introducera tanken på livslångt lärande. Det synsättet skiljer sig definitivt från ministrernas. Han säger att det här bara var arbetsmarknadssatsning. Vår syn på vuxenutbildning är inte heller att det bara är en konjunkturberoende arbetsmarknadshistoria, utan det är en rättighet, en möjlighet att få en ny chans i livet, en nystart och öppnar för att skapa nytt arbete eller liknande.

Jag tror att i ett modernt flexibla samhälle måste vuxenutbildningen ha en större roll. Då kan man inte bara ha defensivt tänkande och säga att det här är en arbetsmarknadsåtgärd. Ska vi behålla den position som redovisas i rapporten, krävs något mer offensivt än att betrakta det som en arbetsmarknadsåtgärd.

CFL är en del i en helhet. CFL:s uppgift var att stimulera IT-kun-nande, IT-lärande, att använda den pedagogiken, att se till att skapa tyngd för det sättet att jobba. Jag vet att CFL:s sätt att jobba och de projekt som de har dragit i gång i kommuner och regioner har haft god effekt. De verkar än i dag. Det är ingenting som har avstannat. Det jag beskriver är att man riskerar att minska det nationella trycket och på det viset skapa en sämre situation. Jag tycker inte att man följer upp OECD-rapporten, som visar att vi halkar efter på det här området.

Jag tycker inte heller att den strategi som ministern redovisar är speciellt innehållsrik. Det handlar bara om att slå ihop för ens egen skull.

Anf. 34 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp):

Herr talman! Det ska bli mycket spännande att läsa Socialdemokraternas alternativa vårmotion. Där antar jag att förslag återfinns om att återinföra de direktriktade statsbidragen till vuxenutbildning med tanke på att Hultqvist är så kritisk till det vi tar bort. Jag antar att det återfinns förslag där om att kraftigt höja anslagen till vuxenutbildningen. Det blir mycket intressant att läsa vårmotionen och se om allt det ni har kritiserat nu ska återinföras. Vi får se. Vi kan föra den debatten när ni har lagt fram er alternativa vårmotion.

Det ska bli intressant att se om ni har råd med allt ni lovar, för det är klart att innan man behöver sätta på pränt vad man lovar är det lätt att stå här och använda stora ord. Men vi får se i vårmotionen.

(PETER HULTQVIST (s): Vi har inte lovat någonting.)

Nehej, men ni kritiserar oss för att göra det. Men ni kanske ställer upp på detta ändå.

Vi ligger mycket bra till i världen när det gäller livslångt lärande. Man får dock passa sig lite för statistiken. En del elever kommer inte in på högskolan när de är 19 utan måste vänta ett antal år på att komma in på högskolan, så visst höjer det genomsnittet. Vi har en hög genomsnittsålder för introduktion på högskolan. Det bidrar till att det ser bra ut i statistiken för livslångt lärande, men alla de åtgärder som bidrar till att vi har höga siffror vad gäller livslångt lärande är inte önskvärda. Vi tvingar elever att konkurrenskomplettera och gå ytterligare år på komvux när de egentligen skulle kunna få gå direkt från gymnasiet till högskolan. Det är inget att stå och skryta om att det är så, utan vi måste se sanningen bakom det. Det är bra att man kan få mer chanser i livet att studera, men det är ju inte bra om vi tvingar unga människor att stå över högskolestudier och vänta tills de är 25, när de skulle ha kunnat börja när de är 20, för att invänta några extra poäng för att de är äldre. Det gäller att analysera de där siffrorna en del.

Man ska ha nya chanser i livet, upprepade chanser att studera både i vuxenutbildning och på högskola. Men det är inte bra att ha ett system som uppmuntrar människor att inte studera när de är unga utan i stället vänta för att göra det senare.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 35 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Luciano Astudillo har frågat mig vad jag avser att vidta för åtgärder för att utbetalningen av schablonersättningen för kommunernas integrationsinsatser följer fastlagda regler i ersättningsförordningen och därmed undvika en KU-anmälan från Mauricio Rojas, riksdagsledamot för Folkpartiet.

Låt mig börja med att återge hur villkoren för schablonersättningen regleras. Enligt förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande med mera betalas huvuddelen av ersättningen till kommunerna ut i form av en så kallad schablonersättning. Enligt 11 § i förordningen har en kommun rätt till schablonersättning förutsatt att ett introduktionsprogram genomförs i enlighet med en skriftlig introduktionsplan som fastställs efter samråd med individen. Ersättningen utgår med en summa per person som kommunen tar emot. Kommuner är skyldiga att lämna de uppgifter som krävs för bedömning av rätten till ersättning. Om kommunen lämnar oriktiga eller ofullständiga uppgifter får stödet krävas åter. Förordningen reglerar inte närmare hur kontrollen av bidragsvillkoren ska gå till, men 42 § bemyndigar Integrationsverket att utfärda föreskrifter om verkställigheten av förordningen. Integrationsverket har genomfört stickprovskontroller av bland annat förekomsten av individuella introduktionsplaner och har också ibland haft anledning att kräva tillbaka utbetalade medel.

I rapporten *Statliga insatser för nyanlända invandrare* (RiR 2006:19) riktade Riksrevisionen kritik mot att Integrationsverket inte på ett tillräckligt systematiskt sätt har prövat om kommunerna tagit fram individuella introduktionsplaner. Riksrevisionen påpekar att villkoren i förordningen i vissa avseenden är otydliga och menar att Integrationsverket inte fullt ut har utnyttjat det mandat som myndigheten haft att förtydliga och tillämpa dem. Riksrevisionen anger också att den tidigare regeringen varit medveten om detta utan att agera för att åstadkomma en förändring. Mot denna bakgrund har Mauricio Rojas begärt att konstitutionsutskottet granskar de före detta statsråden Mona Sahlin och Jens Orback angående utbetalning av schablonersättning till kommunernas flyktingmottagande.

Den sittande regeringen har bedömt att hela systemet för flyktingmottagande och introduktionsinsatser, inklusive ansvarsfördelningen mellan stat och kommun, är i behov av en översyn. Därför har regeringen nyligen beslutat att tillsätta en utredning som ser över hela regelverket på området.

Frågan som Mauricio Rojas och Luciano Astudillo tar upp måste dock hanteras också under tiden då den mer långsiktiga översynen pågår. Integrationsverket har tagit fram nya allmänna råd för tillämpning av ersättningsförordningen. I dessa betonas att kravet på en introduktionsplan som fastställs efter samråd med den enskilde är obligatoriskt.

Från och med den 1 juli 2007 får Migrationsverket ansvaret för beslut om och utbetalning av ersättningen till kommunerna. Länsstyrelserna kommer att ansvara för uppföljningen av introduktionsinsatserna. Förordningsändringar som är nödvändiga för denna omorganisation bereds nu i Regeringskansliet. I arbetet kommer vi att hämta in synpunkter från myndigheterna. Jag är inte främmande för att förtydliga förordningen avseende villkoren för schablonersättning om det visar sig nödvändigt. I övrigt har jag ingen anledning att tvivla på att myndigheterna tar till sig Riksrevisionens synpunkter i sin framtida tillämpning av förordningen.

Anf. 36 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Först och främst vill jag tacka integrationsministern för ett bra och tydligt svar trots att det är lite komplicerad materia.

Bakgrunden är följande: För en tid sedan gjorde Mauricio Rojas, partivän till Nyamko Sabuni, en anmälan till konstitutionsutskottet av tidigare integrationsministrar för deras missgrepp kring offentliga finanser. Rojas ville skapa bilden av att den tidigare regeringen skickade ut massor av pengar utan styrning och kontroll. Syftet var uppenbart; det var politiskt. Det var egentligen knappt värt en anmälan till konstitutionsutskottet.

Som integrationsminister Sabuni säger i sitt svar har Integrationsverket genomfört stickprovskontroller. Man har i vissa fall funnit brister och då åtgärdat dem och krävt tillbaka pengarna. Men i de allra flesta fall där stickprovskontroller har gjorts har man ändå kunnat hitta planer, och det är bra. Sedan kan man diskutera kvaliteten i planerna, som är en lite svårare fråga. Vi vet ju att individuella handlingsplaner inte alltid görs tillsammans med kommunen, utan de kan göras tillsammans med andra aktörer som Ams, som verkligen betyder något för människor som kommer från andra länder.

Utan att ifrågasätta Riksrevisionens kritik är det ändå så att man i sin undersökning inte, som Integrationsverket gjort, kontrollerat alla individuella handlingsplaner. Det är mot detta som kritik riktas, och det kan man ifrågasätta. Hur skulle det först och främst gå till att kontrollera i stort sett alla planer som upprättas med varje enskild individ, och hur mycket skulle det kosta att genomföra det? Dessutom är det en principiell fråga som uppstår: Varför ska denna schablonersättning till kommunen för deras merkostnad för en viss åtgärd kontrolleras så mycket när vi inte gör det med andra? Visst ska det ske en uppföljning, göras stickprovskontroller och så vidare, men det berättigar inte en särskild kontroll av vissa pengar som skickas ut.

Med allt detta sagt tog den gamla regeringen till sig av kritiken och var inte passiv, som Mauricio Rojas gör gällande i sin anmälan. Bland annat tog Integrationsverket på regeringens uppdrag fram ett nytt datasystem, som Sabuni säkert känner till, systemet Sune, System för uppföljning av nyanländas etablering. Det ligger i startgroparna nu för att användas för en bättre kontroll av pengarna och handlingsplanerna.

Det är bra att ministern här aviserar att hon är beredd att i den stora omorganisation som genomförs ge möjlighet att korrigera en del av de brister som finns. Men man kan ändå konstatera att det är synd att ministern nu tillsätter en ny utredning om flyktingmottagningen, när vi hade en gammal utredning som till vissa delar kollade Integrationsverkets

arbete. Hade det inte varit lättare att ge den utredningen nya direktiv för ett bredare uppdrag? Nu tappar vi tid och fart. Ni lägger ned Integrationsverket – det är i och för sig en annan debatt – vid det sämsta av tillfällena, när vi har flyktingströmmar som är oerhört stora. Det komplicerar situationen, men det är en annan fråga. Men delar ministern min uppfattning att Mauricio Rojas KU-anmälan egentligen är mer en politisk markering än en anmälan om ett brott mot konstitutionen?

Prot. 2006/07:92
17 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 37 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO

SABUNI (fp):

Herr talman! Jag gläds åt att Luciano Astudillo är nöjd med svaret. Jag var själv väldigt nöjd med svaret och hoppades just därför att denna debatt inte skulle behöva bli lång. Men jag tycker inte att det åligger mig att bedöma huruvida en riksdagsledamot har rätt att lämna in en KU-anmälan eller inte eller varför man lämnar in en anmälan. Mauricio ansåg att det fanns skäl att göra det, och han gjorde det. Anmälan kommer att handläggas av konstitutionsutskottet, och vi får se vad utgången blir.

Det är självklart viktigt att riksdagsledamöter granskar regeringen och regeringens arbete i alla avseenden. Det är precis det som Mauricio Rojas har gjort. Och han har stöd av Riksrevisionen som i sin rapport visar att det har förekommit brister.

Nu börjar vi rätta till bristerna. Jag har en förhoppning om att den utredning som vi ska tillsätta, och som du refererar till, också kommer att se över systemen och hur de ska fungera för att vi bättre ska kunna följa upp de individer som introduktionen handlar om. Framför allt ska dessa individer så fort som möjligt komma ut på arbetsmarknaden och etablera sig där. Det är jättebra.

När det gäller den integrationspolitiska gruppen hade den föreskrifter att lägga fram en ny socialdemokratisk integrationspolitik. Jag tillsätter en utredning som ska titta närmare på introduktionen och som jag hoppas ska kunna lägga fram ett incitamentsystem med jobb i fokus. Dessa grupper har helt olika uppgifter. Framför allt är det varje statsråds rätt att formulera sina egna direktiv till de utredningar som ska göras.

Jag menar att det var rätt att lägga ned den integrationspolitiska gruppen, och det är rätt att tillsätta en ny. Det har framför allt funnits mycket som vi redan tidigare känt till om vad som behöver göras, och det har vi gjort. Det betyder att vi satsar på en jobbpolitik och på en fungerande utbildningspolitik; vi ser till att sfi fungerar och att människor så fort som möjligt kommer ut på arbetsmarknaden. Vi ska ha en generell politik som gäller alla redan från första dagen som man får uppehållstillstånd. Det är jätteviktigt. Nystartsjobb är en sådan grej. Vi ska också se till att vi har riktiga och politiska åtgärder när man inledningsvis kommer till Sverige, som till exempel instegsjobben som presenterades i vårpropositionen, för att underlätta för människor att etablera sig på arbetsmarknaden.

Jag vet, precis som du och alla andra, att det inte är lätt för människor att etablera sig på arbetsmarknaden. Vi får se till att vi har åtgärder för att stödja och hjälpa dem att göra det. Där finns generella arbetsmarknadspolitiska åtgärder men också kommunernas insatser, myndigheters och de enskilda personernas ansvar att se till att vara aktiva för att det ska

fungera. Jag har gott hopp om att det ska bli bra i framtiden, även för den stora flyktinggrupp som vi väntar oss i år.

Anf. 38 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Det är synd att integrationsministern ägnar åtminstone halva sitt svar åt att tala generell integrationspolitik, för det handlar inte min fråga om.

Jag tar gärna en debatt om den nya regeringens politik som enligt min bedömning hitintills har handlat mycket om att öka klyftorna. Ser man på de ekonomiska konsekvenserna av er politik går till exempel mer pengar till Danderyd än till Rosengård. Den ökar klyftorna i samhället. Ni rycker undan stödet för många av dem som är arbetslösa, och ni fortsätter på den banan. Ni rycker undan arbetsmarknadsutbildningar, praktikplatser och starta-eget-bidrag som ändå var en del av politiken. Dessutom ger ni er på de arbetslösa genom sänkt a-kassa och så. Men den politiken lämnar vi nu därhän. Den debatten kan vi ta en annan gång.

Låt oss försöka att hålla oss till det som vi ska debattera här i dag, ministern. Det förenklar debatten för lyssnarna. Det handlar om anmälan till konstitutionsutskottet och hur schablonersättningen fördelas till de olika kommunerna utifrån att man upprättar handlingsplaner med de flyktingar som har fått uppehållstillstånd. Låt oss hålla oss till det. Det är värt ett bra samtal och en bra diskussion.

Den andra debatten kommer vi att ha flera gånger. Vi socialdemokrater är mycket upprörda över den politik som ni hitintills har fört.

Låt oss först titta på utredningen som ni lade ned i höstas. Det är sant att ministern får göra vad hon vill. Hon får lägga ned utredningar och tillsätta utredningar. Men det politiskt intressanta är att man lade ned en utredning i höstas för att sedan under våren komma på att här finns rätt mycket att göra.

Integrationspolitiska kommittén, inte arbetsgruppen, som hade representanter från alla politiska partier hade ett ganska brett uppdrag. Det handlade om integrationspolitiken i sig, om målen i politiken, om Integrationsverkets roll i framtiden, om relationerna till andra myndigheter som jobbar med detta och hur man kunde fokusera på det. För mer än ett halvår sedan kunde ministern ha lagt till direktiv om själva mottagningsprocessen till utredningen, som redan hade fart och var i gång. Att mottagningsprocessen fungerar bra är en väsentlig del av integrationspolitiken.

I stället lade ministern ned den utredningen och sedan Integrationsverket. Det var den enda myndighet som var ansvarig för att fixa platser i kommunerna och se till att kommunerna upprättade platser för flyktingar. Nu ser vi konsekvenserna av det. Vi ser det i min hemstad Malmö där Ilmar Reepalu säger att kommunen inte klarar av att ta emot fler flyktingar. Man måste se till att alla kommuner tar emot. Vi ser det i Södertälje där Lago säger ungefär samma sak, och vi ser det i Göteborg.

Låt oss kort diskutera den nya budgeten. Den är lite otydlig på detta område. Integrationsverket läggs ned i början av sommaren. Låt oss erkänna det. För mig och för flera ute i landet är det viktigt att få veta om ministern garanterar att det finns tillräckligt med resurser för den nya struktur som ska ta emot flyktingar och slussa ut dem i kommunerna.

Finns det lika mycket resurser i den nya mottagarstrukturen som i den gamla? Det är en viktig fråga som kräver ett svar.

Prot. 2006/07:92
17 april

Anf. 39 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

*Svar på
interpellationer*

Herr talman! Jag tänkte att eftersom vi var överens om att det var ett bra svar kunde vi ägna tiden åt att tala om annat som också är viktigt i integrationspolitiken. Och det är tydligt att du själv inte lyckades med att gå tillbaka till sakfrågan. Men jag upptäckte att jag lämnade två saker i ditt första inlägg obesvarade.

Den ena gäller uppföljningarna. Jag håller med dig om att det är omöjligt att kontrollera alla individers planer, så stickprover är bra. Men en sak som kommer att underlätta att göra detta mer effektivt är det som vi till exempel har presenterat i vårpropositionen. Där säger vi att vi vill ge kommunerna ett incitament. För varje person som de lyckas med att få ut på arbetsmarknaden, på praktik eller godkända i sfi får de en ersättning på 20 000 kronor. Den typen av incitament är bättre för att få kommunerna, den enskilde personen och de relevanta myndigheterna att anstränga sig mer för att så fort som möjligt få ut dessa personer än att man kontrollerar att det finns skriftliga introduktionsplaner. Men visst är det omöjligt att följa upp det för varje individ.

Jag går tillbaka till Integrationspolitiska kommittén. Vi är oense. Men nu har jag tillsatt en arbetsgrupp som ska se över introduktionen och inte hela integrationspolitiken. Den har vi klar för oss. Men introduktionen fungerar inte och har inte fungerat. Vi försöker rätta till det, men vi behöver en översyn för gå till botten med det och få ihop ett incitamentsystem som har fokus på arbete och på att så fort som möjligt få människor att etablera sig på arbetsmarknaden.

Till sist: Ska vi diskutera arbetslösa så är ersättningar inte det stöd som de behöver, utan de behöver en politik för fler jobb och åtgärder för att göra dem anställningsbara så att de så fort som möjligt kommer ut och blir egenförsörjare. Det är det som de arbetslösa efterfrågar, inte ersättningar, Luciano Astudillo.

Anf. 40 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Jaså, det trodde jag. Nej, det är klart att de inte gör det. Alla människor vill väl ha ett jobb framför a-kassa eller försörjningsstöd. Sådan enkel retorik duger inte från ett statsråd.

Låt oss återgå till frågan. I en debatt i en särskild fråga tillhör det att man försöker svara på den frågan och inte för en allmänpolitisk debatt om integration, som Sabuni bjöd in till. Jag drogs kanske in i debatten eftersom regeringen gör så många missgrepp just nu.

Tillbaka till frågan: Den förra regeringen vidtog flera åtgärder utifrån den kritik som fanns mot utbetalningen av schablonersättningen, bland annat när det gällde datasystemet. Stickprovskontroller genomfördes. Sabuni tycker att det var bra. Hon ser också problemen i att granska varenda enskild plan. Det är skönt att höra.

Det är synd att statsrådet inte här kan medge, jag förstår det och har all respekt för det, att Mauricio Rojas med sin anmälan till konstitutionsutskottet faktiskt gjorde en politisk markering mer än en anmälan utifrån att det var ett brott mot konstitutionen. Det tror jag inte är en slump, utan

det handlar om att svärta ned de statsråd som fanns tidigare. Men det där slår tillbaka. Det slår egentligen mot det statsråd som är ansvarigt för integrationsersättningen i dag, och det är Nyamko Sabuni. Vi kommer inte att göra en anmälan mot er för vi tycker att det system som har funnits tidigare, med de förbättringar som görs och som gjordes innan, är tillräckligt.

Anf. 41 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO
SABUNI (fp):

Herr talman! Det är inte mitt uppdrag att recensera riksdagsledamöters arbete. Tänk om någon skulle bjuda in mig till interpellationsdebatt i denna kammare och be mig säga om Luciano Astudillo har gjort något rätt eller fel.

(LUCIANO ASTUDILLO (s): Du skulle tycka att det var fel.)

Jag skulle inte göra det, Luciano Astudillo, och jag gör det inte heller när det gäller Folkpartiets riksdagsledamöter. Anser man att man har rätt att anmäla så gör man det och riksdagen handlägger den anmälan på ett korrekt sätt. Det är det som gäller. Jag hoppas verkligen inte att det ska finnas anledning för dig eller någon annan socialdemokrat, eller någon annan i opposition, att anmäla mig eller något annat statsråd på grund av den fråga som vi diskuterar, nämligen ersättning och introduktionsplaner. Som du säger ser vi över detta. Integrationsverket har redan lämnat in svar till Riksrevisionen. De skrivelserna kommer att lämnas över till den nya myndigheten. Vi tillsätter en översyn som också kommer att gå till botten med det hela. Förhoppningsvis får vi en fungerande organisation, bättre fungerande än förut. Därmed hoppas jag att vi nu är helt överens.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämnds-sammanträde

Förste vice talmannen anmälde att uppteckningar från EU-nämndens sammanträde fredagen den 16 mars inkommit.

12 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
2006/07:100 till finansutskottet
2006/07:108 till socialutskottet

Motioner
2006/07:Ub17–Ub19 till utbildningsutskottet

13 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Konstitutionsutskottets betänkanden 2006/07:KU15 och KU16
Civilutskottets betänkanden 2006/07:CU16–CU18
Försvarsutskottets betänkande 2006/07:FöU5
Utbildningsutskottets betänkande 2006/07:UbU10
Näringsutskottets betänkanden 2006/07:NU9 och NU10
Skatteutskottets betänkande 2006/07:SkU12

14 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Skrivelse
2006/07:101 Årsredovisning för staten 2006

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande
2006/07:MJU13 Djurskydd

Kammaren biföll talmannens förslag att motioner fick väckas på ovanstående skrivelse.

15 § Anmälan om interpellation

Anmälades att följande interpellation framställdes

den 17 april

2006/07:474 Svårigheter att starta företag
av *Luciano Astudillo* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 24 april.

16 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 17 april

2006/07:980 Budgetbistånd till Uganda

av *Birgitta Ohlsson* (fp)

till statsrådet *Gunilla Carlsson* (m)

2006/07:981 Situationen i Uganda

av *Birgitta Ohlsson* (fp)

till utrikesminister *Carl Bildt* (m)

2006/07:982 Akut svält i Djibouti

av *Birgitta Ohlsson* (fp)

till statsrådet *Gunilla Carlsson* (m)

2006/07:992 Rekrytering av vårdpersonal i utvecklingsländer

av *Carina Hägg* (s)

till utrikesminister *Carl Bildt* (m)

2006/07:998 Besked om fordonsforskningsprojekt

av *Lars Hjälmered* (m)

till utbildningsminister *Lars Leijonborg* (fp)

2006/07:1002 Svenskt deltagande i Natos antiterrorstyrka i Medelhavet

av *Karla López* (mp)

till utrikesminister *Carl Bildt* (m)

2006/07:1027 Fler innovationer med fler uppfinningar

av *Margareta Cederfelt* (m)

till näringsminister *Maud Olofsson* (c)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 24 april.

17 § Kammaren åtskildes kl. 15.42.

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

LISBET HANSING ENGSTRÖM

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Avsägelse.....	1
3 § Anmälan om val av ytterligare suppleant i sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet	1
4 § Meddelande om frågestund.....	1
5 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	2
6 § Svar på interpellation 2006/07:438 om missbruk av dopningspreparat.....	2
Anf. 1 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	2
Anf. 2 LARS LILJA (s)	3
Anf. 3 GUNNAR ANDRÉN (fp)	4
Anf. 4 FINN BENGTSSON (m)	5
Anf. 5 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	5
Anf. 6 LARS LILJA (s)	6
Anf. 7 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	7
Anf. 8 LARS LILJA (s)	8
Anf. 9 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	9
7 § Svar på interpellation 2006/07:423 om skolan under den borgerliga regeringens tid	9
Anf. 10 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	9
Anf. 11 NIKOS PAPADOPOULOS (s)	10
Anf. 12 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	11
Anf. 13 NIKOS PAPADOPOULOS (s)	12
Anf. 14 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	13
Anf. 15 NIKOS PAPADOPOULOS (s)	14
Anf. 16 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	15
8 § Svar på interpellation 2006/07:449 om de svenska minoritetsspråken och skolan	15
Anf. 17 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	15
Anf. 18 HELENE PETERSSON I STOCKARYD (s)	16
Anf. 19 SIV HOLMA (v)	17
Anf. 20 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	18
Anf. 21 HELENE PETERSSON I STOCKARYD (s)	19
Anf. 22 SIV HOLMA (v)	20
Anf. 23 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	21
Anf. 24 HELENE PETERSSON I STOCKARYD (s)	21
Anf. 25 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	22
9 § Svar på interpellation 2006/07:454 om regional utveckling och livslångt lärande.....	23
Anf. 26 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	23
Anf. 27 PETER HULTQVIST (s)	23
Anf. 28 THOMAS STRAND (s)	24
Anf. 29 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp)	25
Anf. 30 PETER HULTQVIST (s)	26
Anf. 31 THOMAS STRAND (s)	27

Anf. 32 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp).....	28
Anf. 33 PETER HULTQVIST (s)	29
Anf. 34 Statsrådet JAN BJÖRKLUND (fp).....	30
10 § Svar på interpellation 2006/07:441 om brister i utbetalning av schablonersättning till kommunernas integrationsinsatser och risk för KU-anmälan.....	31
Anf. 35 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	31
Anf. 36 LUCIANO ASTUDILLO (s)	32
Anf. 37 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	33
Anf. 38 LUCIANO ASTUDILLO (s)	34
Anf. 39 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	35
Anf. 40 LUCIANO ASTUDILLO (s)	35
Anf. 41 Integrations- och jämställdhetsminister NYAMKO SABUNI (fp)	36
11 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU- nämndssammanträde	36
12 § Hänvisning av ärenden till utskott	36
13 § Förnyad bordläggning.....	37
14 § Bordläggning.....	37
15 § Anmälan om interpellation	37
16 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	38
17 § Kammaren åtskildes kl. 15.42.	38

